

Rada ERÚ

Energetický regulační úřad
Masarykovo nám. 5, 586 01 Jihlava

Č. j.: 14760-23/2022-ERU

V Jihlavě dne 12. prosince 2023

R o z h o d n u t í

O **rozkladech** společnosti **TGC Energie s.r.o.**, se sídlem Folknářská 1246/21, 405 02 Děčín, IČ: 056 90 706 (dále též „účastník řízení“), zastoupené [REDAKCE], advokátem ve společnosti **CÍSAŘ, ČEŠKA, SMUTNÝ s.r.o.**, advokátní kancelář, se sídlem Hvězdova 1716/2b, 140 00 Praha 4, proti **usnesení** Energetického regulačního úřadu č. j. 14760-12/2022-ERU ze dne 1. února 2023 (sp. zn. OSR-14760/2022-ERU), kterým Energetický regulační úřad podle § 80 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), zamítl žádost účastníka řízení o nařízení ústního jednání ve věci vedené pod sp. zn. OSR-14760/2022-ERU, a proti **rozhodnutí** Energetického regulačního úřadu č. j. 14760-16/2022-ERU ze dne 22. února 2023 (sp. zn. OSR-14760/2022-ERU), kterým Energetický regulační úřad uznal účastníka řízení

ve výroku I. vinným ze spáchání přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění účinném do 5. ledna 2023 (dále jen „zákon o ochraně spotřebitele“), kterého se dopustil 13 dílčími útoky v rozporu s § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 4 odst. 1 věta první téhož zákona, tím, že užil nekalou obchodní praktiku, když

a) dne 8. října 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy Oznámení o změně smluvních podmínek, ceny a novém produktu ze dne 8. října 2021 obsahující mj. informaci, že účastník řízení ukončuje stávající energetický produkt spotřebitele a s účinností od 15. listopadu 2021 mění pro jeho odběrné místo produkt a cenu na „BONUS elektřina/plyn s roční úsporou“ (cena elektřiny je stanovena pro každou hodinu dodávky zvlášť a rovná se ceně vzniklé obchodováním na krátkodobém denním trhu organizovaném společností OTE, a.s.), nabídl mu možnost změnit tento nový produkt na produkt „Elektřina/plyn bez bonusu“ s ceníkem platným v době, od které má změna nastat, a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 5 zákona o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění účinném do 31. prosince 2021, i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny č. [REDAKCE] ze dne 6. ledna 2021, v rámci které byl sjednán produkt „FIX36-

VIP“, který garantoval fixní obchodní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 490 Kč/MWh bez DPH ve vysokém i nízkém tarifu do 14. června 2024;

b) dne 8. října 2021 zaslal spotřebitelce paní [REDAKCE], odběrné místo EIC [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejné oznámení (v případě této spotřebitelky se jednalo o dodávku plynu) i přesto, že daná spotřebitelka měla s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. [REDAKCE] ze dne 14. května 2020, v rámci které byl sjednán produkt „Zemní plyn s asistencí 1“, který garantoval fixní obchodní cenu za odebraný plyn ve výši 640 Kč/MWh bez DPH do 2. září 2023;

c) dne 8. října 2021 zaslal spotřebitelce paní [REDAKCE], odběrné místo EIC [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejné oznámení (v případě této spotřebitelky se rovněž jednalo o dodávku plynu) i přesto, že daná spotřebitelka měla s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. [REDAKCE] ze dne 18. září 2020, v rámci které byl sjednán produkt „FIX36-VIP“, který garantoval fixní obchodní cenu za odebraný plyn ve výši 620 Kč/MWh bez DPH do 31. prosince 2023;

d) dne 8. října 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejné oznámení (v případě tohoto spotřebitele se jednalo o dodávku elektřiny) i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny č. [REDAKCE] ze dne 13. května 2020, v rámci které byl sjednán produkt „Elektřina s asistencí“, který garantoval fixní obchodní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 580 Kč/MWh bez DPH ve vysokém tarifu a 1 460 Kč/MWh bez DPH v nízkém tarifu do 30. listopadu 2023;

e) dne 13. prosince 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy Oznámení o změně produktových podmínek a ceny komodity ze dne 13. prosince 2021 obsahující mj. informaci, že účastník řízení ruší produktové podmínky produktu „Hlídáme cenu“, přičemž je nahrazuje ujednáním o nové výši ceny komodity s účinností od 15. ledna 2022 (u nového produktu „Hlídáme cenu 2022“ cena silové elektřiny ve výši 3 820 Kč/MWh bez DPH), a poučil jej o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 4 energetického zákona ve znění účinném od 1. ledna 2022, i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny č. [REDAKCE] ze dne 29. března 2021, v rámci které byl sjednán produkt „Hlídáme cenu 2021“, který garantoval fixní obchodní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 550 Kč/MWh bez DPH do 31. července 2022;

f) dne 8. října 2021 zaslal spotřebiteli [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejné oznámení (v případě tohoto spotřebitele se jednalo o dodávku elektřiny) jako v případech spotřebitelů vedených pod písm. a) – d) přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny č. [REDAKCE] ze dne 22. dubna 2021, v rámci které byl sjednán produkt „Domácnost EXTRA 1“, který garantoval fixní obchodní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 130 Kč/MWh bez DPH do 16. listopadu 2022;

g) dne 8. října 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EIC [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejné oznámení (v případě

tohoto spotřebitele se jednalo o dodávku plynu) jako v případech spotřebitelů vedených pod písm. a) – d) a f) přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. [REDACTED] ze dne 25. listopadu 2020, v rámci které byl sjednán produkt „FIX36“, který garantoval fixní obchodní cenu za odebraný plyn ve výši 690 Kč/MWh bez DPH do 31. července 2024;

h) dne 13. prosince 2021 zaslal spotřebiteli [REDACTED], odběrné místo EAN [REDACTED], prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejné oznámení jako v případě uvedeném pod písm. e) (s rozdílem, že u nového produktu „Hlídáme cenu 2022“ cena silové elektřiny činí výši 3 890 Kč/MWh bez DPH ve vysokém tarifu a 3 790 Kč/MWh bez DPH v nízkém tarifu) přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. [REDACTED] ze dne 2. února 2021, v rámci které byl sjednán produkt „Hlídáme cenu“, který garantoval fixní obchodní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 710 Kč/MWh bez DPH ve vysokém tarifu a 1 510 Kč/MWh bez DPH v nízkém tarifu do 23. srpna 2022;

i) v říjnu 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDACTED], odběrné místo EIC [REDACTED], prostřednictvím dopisu obsahově stejné oznámení (v případě tohoto spotřebitele se jednalo o dodávku plynu) jako v případech spotřebitelů vedených pod písm. a) – d) a f) – g) přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. [REDACTED] ze dne 24. února 2021, v rámci které byl sjednán produkt „FIX36-VIP“, který garantoval fixní obchodní cenu za odebraný plyn ve výši 620 Kč/MWh bez DPH do 20. prosince 2024;

j) dne 13. prosince 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDACTED], odběrné místo EAN [REDACTED], prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejné oznámení jako v případě uvedeném pod písm. h) přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny č. [REDACTED] ze dne 11. srpna 2020, v rámci které byl sjednán produkt „Hlídáme cenu“, který garantoval fixní obchodní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 657 Kč/MWh bez DPH ve vysokém tarifu a 1 390 Kč/MWh bez DPH v nízkém tarifu do 15. září 2022;

k) v říjnu 2021 zaslal spotřebitelce paní [REDACTED], odběrné místo EIC [REDACTED], prostřednictvím dopisu obsahově stejné oznámení (v případě této spotřebitelky se jednalo o dodávku plynu) jako v případech spotřebitelů uvedených pod písm. a) – d), f) – g) a i) přesto, že daná spotřebitelka měla s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. [REDACTED] ze dne 27. května 2021, v rámci které byl sjednán produkt „TGCE Speciál 2020“, který garantoval fixní obchodní cenu za odebraný plyn ve výši 530 Kč/MWh bez DPH do 31. prosince 2022;

l) dne 8. října 2021 zaslal spotřebitelce paní [REDACTED], odběrné místo EAN [REDACTED], prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejné oznámení (v případě této spotřebitelky se jednalo o dodávku elektřiny) jako v případech spotřebitelů vedených pod písm. a) – d), f) – g), i) a k) přesto, že daná spotřebitelka měla s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny ze dne 30. dubna 2020, v rámci které byl sjednán produkt „Elektřina s asistencí“, který garantoval fixní obchodní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 470 Kč/MWh bez DPH do 30. září 2023;

m) dne 8. října 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy obsahově stejné oznámení (v případě tohoto spotřebitele se jednalo o dodávku elektřiny) jako v případech spotřebitelů vedených pod písm. a) – d), f) – g), i) a k) – l) přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. [REDAKCE] ze dne 12. května 2020, v rámci které byl sjednán produkt „Elektřina s asistencí“, který garantoval fixní obchodní cenu za silovou elektřinu ve výši 1 590 Kč/MWh bez DPH ve vysokém tarifu a 1 350 Kč/MWh bez DPH v nízkém tarifu do 31. prosince 2023,

čímž účastník řízení postupoval v rozporu s požadavky odborné péče a tímto svým jednáním mohl podstatně narušit ekonomické chování dotčených spotřebitelů, které vystavil zdánlivé volbě mezi odběrem elektřiny/plynu za vyšší cenu nebo ukončením smluvního závazku,

ve **výroku II.** vinným ze spáchání přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se dopustil tím, že v rozporu s § 4 odst. 4 a § 4 odst. 3 věty druhé zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s písm. f) přílohy č. 2 k témuž zákonu užil agresivní obchodní praktiku, neboť požadoval po spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE] za období od 1. února 2022 do 6. února 2022 platbu za sdružené služby dodávky elektřiny, které mu dodal i přes to, že si je od něj tento spotřebitel neobjednal, a to prostřednictvím faktury č. [REDAKCE] ze dne 25. února 2022 vystavené za období od 1. srpna 2021 do 6. února 2022,

za což mu byla ve **výroku III.** uložena pokuta ve výši 1 520 000 Kč a ve **výroku IV.** povinnost uhradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč,

Rada Energetického regulačního úřadu (dále též „Rada“) jako příslušný správní orgán podle § 17b odst. 10 písm. b) energetického zákona rozhodla v souladu s § 96 odst. 2 tohoto zákona ve spojení s § 90 odst. 1 písm. c) a odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“), po projednání věci v rozkladové komisi, ustavené podle § 152 odst. 3 správního řádu, takto:

I. Rozklad společnosti TGC Energie s.r.o., se sídlem Folknářská 1246/21, 405 02 Děčín, IČ: 056 90 706, proti usnesení Energetického regulačního úřadu č. j. 14760-12/2022-ERU ze dne 1. února 2023 (sp. zn. OSR-14760/2022-ERU) se zamítá a napadené usnesení se potvrzuje.

II. Rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 14760-16/2022-ERU ze dne 22. února 2023 (sp. zn. OSR-14760/2022-ERU) se ve výroku I. mění tak, že se nahrazuje následujícím zněním:

„Účastník řízení se uznává vinným ze spáchání pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se dopustil tím, že jakožto prodávající 13 dílčími útoky v rozporu s § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele ve spojení s § 5 odst. 1 téhož zákona užil nekalou obchodní praktiku, když

a) dne 8. října 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy „Oznámení o změně smluvních podmínek, ceny a novém produktu“ ze dne 8. října 2021, které obsahovalo mj. informaci o tom, že účastník řízení ukončuje stávající energetický produkt spotřebitele a s účinností od 15. listopadu 2021 mění pro jeho odběrné místo produkt

a cenu na „BONUS elektřina/plyn s roční úsporou“ (cena elektřiny je stanovena pro každou hodinu dodávky zvlášť a rovná se ceně vzniklé obchodováním na krátkodobém denním trhu organizovaném společností OTE, a.s.), nabídl mu pro případ nesouhlasu s oznámenou změnou možnost změnit tento nový produkt na produkt „Elektřina/plyn bez bonusu“ s ceníkem platným v době, od které má změna nastat, a současně jej poučil o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona ve znění účinném do 31. prosince 2021, i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny č. [REDAKCE] ze dne 6. ledna 2021, v rámci které byl sjednán produkt „FIX36-VIP“ s fixní cenou za silovou elektřinu ve výši 1 490 Kč/MWh bez DPH ve vysokém i nízkém tarifu do 14. června 2024;

- b) dne 8. října 2021 zaslal spotřebitelce paní [REDAKCE], odběrné místo EIC [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy „Oznámení o změně smluvních podmínek, ceny a novém produktu“ ze dne 8. října 2021, které obsahovalo mj. informaci o tom, že účastník řízení ukončuje stávající energetický produkt spotřebitelky a s účinností od 15. listopadu 2021 mění pro její odběrné místo produkt a cenu na „BONUS elektřina/plyn s roční úsporou“ (cena zemního plynu je stanovena pro každý den dodávky zvlášť a rovná se ceně vzniklé obchodováním na krátkodobém vnitrodenním trhu organizovaném společností OTE, a.s.), nabídl jí pro případ nesouhlasu s oznámenou změnou možnost změnit tento nový produkt na produkt „Elektřina/plyn bez bonusu“ s ceníkem platným v době, od které má změna nastat, a současně ji poučil o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky plynu ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, i přesto, že daná spotřebitelka měla s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. [REDAKCE] ze dne 14. května 2020, v rámci které byl sjednán produkt „Zemní plyn s asistencí 1“ s fixní obchodní cenou za odebraný plyn ve výši 640 Kč/MWh bez DPH do 2. září 2023;
- c) dne 8. října 2021 zaslal spotřebitelce paní [REDAKCE], odběrné místo EIC [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy „Oznámení o změně smluvních podmínek, ceny a novém produktu“ ze dne 8. října 2021, které obsahovalo mj. informaci o tom, že účastník řízení ukončuje stávající energetický produkt spotřebitelky a s účinností od 15. listopadu 2021 mění pro její odběrné místo produkt a cenu na „BONUS elektřina/plyn s roční úsporou“ (cena zemního plynu je stanovena pro každý den dodávky zvlášť a rovná se ceně vzniklé obchodováním na krátkodobém vnitrodenním trhu organizovaném společností OTE, a.s.), nabídl jí pro případ nesouhlasu s oznámenou změnou možnost změnit tento nový produkt na produkt „Elektřina/plyn bez bonusu“ s ceníkem platným v době, od které má změna nastat, a současně ji poučil o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky plynu ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, i přesto, že daná spotřebitelka měla s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. [REDAKCE] ze dne 18. září 2020, v rámci které byl sjednán produkt „FIX36-VIP“ s fixní obchodní cenou za odebraný plyn ve výši 620 Kč/MWh bez DPH do 31. prosince 2023;

- d) dne 8. října 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy „Oznámení o změně smluvních podmínek, ceny a novém produktu“ ze dne 8. října 2021, které obsahovalo mj. informaci o tom, že účastník řízení ukončuje stávající energetický produkt spotřebitele a s účinností od 15. listopadu 2021 mění pro jeho odběrné místo produkt a cenu na „BONUS elektřina/plyn s roční úsporou“ (cena elektřiny je stanovena pro každou hodinu dodávky zvlášť a rovná se ceně vzniklé obchodováním na krátkodobém denním trhu organizovaném společností OTE, a.s.), nabídl mu pro případ nesouhlasu s oznámenou změnou možnost změnit tento nový produkt na produkt „Elektřina/plyn bez bonusu“ s ceníkem platným v době, od které má změna nastat, a současně jej poučil o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny č. [REDAKCE] ze dne 13. května 2020, v rámci které byl sjednán produkt „Elektřina s asistencí“ s fixní cenou za silovou elektřinu ve výši 1 580 Kč/MWh bez DPH ve vysokém tarifu a 1 460 Kč/MWh bez DPH v nízkém tarifu do 30. listopadu 2023;
- e) dne 13. prosince 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy „Oznámení o změně produktových podmínek a ceny komodity“ ze dne 13. prosince 2021, které obsahovalo mj. informaci o tom, že účastník řízení ruší produktové podmínky produktu „Hlídáme cenu“, přičemž je nahrazuje ujednáním o nové výši ceny komodity s účinností od 15. ledna 2022 (u nového produktu „Hlídáme cenu 2022“ cena silové elektřiny ve výši 3 820 Kč/MWh bez DPH), a poučil jej o možnosti vypovědět smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 4 energetického zákona, ve znění účinném od 1. ledna 2022, i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny č. [REDAKCE] ze dne 29. března 2021, v rámci které byl sjednán produkt „Hlídáme cenu 2021“ s garantovanou maximální cenou za silovou elektřinu ve výši 1 550 Kč/MWh bez DPH do 31. července 2022;
- f) dne 8. října 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy „Oznámení o změně smluvních podmínek, ceny a novém produktu“ ze dne 8. října 2021, které obsahovalo mj. informaci o tom, že účastník řízení ukončuje stávající energetický produkt spotřebitele a s účinností od 15. listopadu 2021 mění pro jeho odběrné místo produkt a cenu na „BONUS elektřina/plyn s roční úsporou“ (cena elektřiny je stanovena pro každou hodinu dodávky zvlášť a rovná se ceně vzniklé obchodováním na krátkodobém denním trhu organizovaném společností OTE, a.s.), nabídl mu pro případ nesouhlasu s oznámenou změnou možnost změnit tento nový produkt na produkt „Elektřina/plyn bez bonusu“ s ceníkem platným v době, od které má změna nastat, a současně jej poučil o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny č. [REDAKCE]

- ze dne 22. dubna 2021, v rámci které byl sjednán produkt „Domácnost EXTRA 1“ s garantovanou maximální cenou za silovou elektřinu ve výši 1 130 Kč/MWh bez DPH ve vysokém i nízkém tarifu do 16. listopadu 2022;
- g) dne 8. října 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EIC [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy „Oznámení o změně smluvních podmínek, ceny a novém produktu“ ze dne 8. října 2021, které obsahovalo mj. informaci o tom, že účastník řízení ukončuje stávající energetický produkt spotřebitele a s účinností od 15. listopadu 2021 mění pro jeho odběrné místo produkt a cenu na „BONUS elektřina/plyn s roční úsporou“ (cena zemního plynu je stanovena pro každý den dodávky zvlášť a rovná se ceně vzniklé obchodováním na krátkodobém vnitrodenním trhu organizovaném společností OTE, a.s.), nabídl mu pro případ nesouhlasu s oznámenou změnou možnost změnit tento nový produkt na produkt „Elektřina/plyn bez bonusu“ s ceníkem platným v době, od které má změna nastat, a současně jej poučil o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky plynu ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. [REDAKCE] ze dne 25. listopadu 2020, v rámci které byl sjednán produkt „FIX36“ s fixní obchodní cenou za odebraný plyn ve výši 690 Kč/MWh bez DPH do 31. července 2024;
- h) dne 13. prosince 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy „Oznámení o změně produktových podmínek a ceny komodity“ ze dne 13. prosince 2021, které obsahovalo mj. informaci o tom, že účastník řízení ruší produktové podmínky produktu „Hlídáme cenu“, přičemž je nahrazuje ujednáním o nové výši ceny komodity s účinností od 15. ledna 2022 (u nového produktu „Hlídáme cenu 2022“ cena silové elektřiny ve výši 3 890 Kč/MWh bez DPH ve vysokém tarifu a 3 790 Kč/MWh bez DPH v nízkém tarifu), a poučil jej o možnosti vypovědět smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 4 energetického zákona, ve znění účinném od 1. ledna 2022, i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny č. [REDAKCE] ze dne 2. února 2021, v rámci které byl sjednán produkt „Hlídáme cenu“ s garantovanou maximální cenou za silovou elektřinu ve výši 1 710 Kč/MWh bez DPH ve vysokém tarifu a 1 510 Kč/MWh bez DPH v nízkém tarifu do 23. srpna 2022;
- i) v říjnu 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EIC [REDAKCE], prostřednictvím dopisu „Oznámení o změně smluvních podmínek, ceny a novém produktu“ ze dne 11. října 2021, které obsahovalo mj. informaci o tom, že účastník řízení ukončuje stávající energetický produkt spotřebitele a s účinností od 15. listopadu 2021 mění pro jeho odběrné místo produkt a cenu na „BONUS elektřina/plyn s roční úsporou“ (cena zemního plynu je stanovena pro každý den dodávky zvlášť a rovná se ceně vzniklé obchodováním na krátkodobém vnitrodenním trhu organizovaném společností OTE, a.s.), nabídl mu pro případ nesouhlasu s oznámenou změnou možnost změnit tento nový produkt na produkt „Elektřina/plyn bez bonusu“ s ceníkem platným v době, od které má změna nastat, a současně jej poučil o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených

službách dodávky plynu ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. [REDACTED] ze dne 24. února 2021, v rámci které byl sjednán produkt „FIX36-VIP“ s fixní obchodní cenou za odebraný plyn ve výši 620 Kč/MWh bez DPH do 20. prosince 2024;

- j) dne 13. prosince 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDACTED], odběrné místo EAN [REDACTED], prostřednictvím e-mailové zprávy „Oznámení o změně produktových podmínek a ceny komodity“ ze dne 13. prosince 2021, které obsahovalo mj. informaci o tom, že účastník řízení ruší produktové podmínky produktu „Hlídáme cenu“, přičemž je nahrazuje ujednáním o nové výši ceny komodity s účinností od 15. ledna 2022 (u nového produktu „Hlídáme cenu 2022“ cena silové elektřiny ve výši 3 890 Kč/MWh bez DPH ve vysokém tarifu a 3 790 Kč/MWh bez DPH v nízkém tarifu), a poučil jej o možnosti vypovědět smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 4 energetického zákona, ve znění účinném od 1. ledna 2022, i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny č. [REDACTED] ze dne 11. srpna 2020, v rámci které byl sjednán produkt „Hlídáme cenu“ s garantovanou maximální cenou za silovou elektřinu ve výši 1 657 Kč/MWh bez DPH ve vysokém tarifu a 1 390 Kč/MWh bez DPH v nízkém tarifu do 15. září 2022;
- k) v říjnu 2021 zaslal spotřebitelce paní [REDACTED], odběrné místo EIC [REDACTED], prostřednictvím dopisu „Oznámení o změně smluvních podmínek, ceny a novém produktu“ ze dne 11. října 2021, které obsahovalo mj. informaci o tom, že účastník řízení ukončuje stávající energetický produkt spotřebitelky a s účinností od 15. listopadu 2021 mění pro její odběrné místo produkt a cenu na „BONUS elektřina/plyn s roční úsporou“ (cena zemního plynu je stanovena pro každý den dodávky zvlášť a rovná se ceně vzniklé obchodováním na krátkodobém vnitrodenním trhu organizovaném společnostmi OTE, a.s.), nabídl jí pro případ nesouhlasu s oznámenou změnou možnost změnit tento nový produkt na produkt „Elektřina/plyn bez bonusu“ s ceníkem platným v době, od které má změna nastat, a současně ji poučil o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky plynu ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, i přesto, že daná spotřebitelka měla s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky plynu č. [REDACTED] ze dne 27. května 2021, v rámci které byl sjednán produkt „TGCE Speciál 2020“ s fixní obchodní cenou za odebraný plyn ve výši 530 Kč/MWh bez DPH do 31. prosince 2022;
- l) dne 8. října 2021 zaslal spotřebitelce paní [REDACTED], odběrné místo EAN [REDACTED], prostřednictvím e-mailové zprávy „Oznámení o změně smluvních podmínek, ceny a novém produktu“ ze dne 8. října 2021, které obsahovalo mj. informaci o tom, že účastník řízení ukončuje stávající energetický produkt spotřebitelky a s účinností od 15. listopadu 2021 mění pro její odběrné místo produkt a cenu na „BONUS elektřina/plyn s roční úsporou“ (cena elektřiny je stanovena pro každou hodinu dodávky zvlášť a rovná se ceně vzniklé obchodováním na krátkodobém denním trhu organizovaném společnostmi OTE, a.s.), nabídl jí pro případ nesouhlasu s oznámenou změnou možnost změnit tento nový

produkt na produkt „Elektrina/plyn bez bonusu“ s ceníkem platným v době, od které má změna nastat, a současně ji poučil o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, i přesto, že daná spotřebitelka měla s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny ze dne 30. dubna 2020, v rámci které byl sjednán produkt „Elektrina s asistencí“ s fixní cenou za silovou elektřinu ve výši 1 470 Kč/MWh bez DPH do 30. září 2023;

- m) dne 8. října 2021 zaslal spotřebiteli panu [REDAKCE], odběrné místo EAN [REDAKCE], prostřednictvím e-mailové zprávy „Oznámení o změně smluvních podmínek, ceny a novém produktu“ ze dne 8. října 2021, které obsahovalo mj. informaci o tom, že účastník řízení ukončuje stávající energetický produkt spotřebitele a s účinností od 15. listopadu 2021 mění pro jeho odběrné místo produkt a cenu na „BONUS elektrina/plyn s roční úsporou“ (cena elektřiny je stanovena pro každou hodinu dodávky zvlášť a rovná se ceně vzniklé obchodováním na krátkodobém denním trhu organizovaném společností OTE, a.s.), nabídl mu pro případ nesouhlasu s oznámenou změnou možnost změnit tento nový produkt na produkt „Elektrina/plyn bez bonusu“ s ceníkem platným v době, od které má změna nastat, a současně jej poučil o možnosti odstoupit od smlouvy o sdružených službách dodávky elektřiny ve smyslu § 11a odst. 5 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, i přesto, že daný spotřebitel měl s účastníkem řízení uzavřenou Smlouvu o sdružených službách dodávky elektřiny č. [REDAKCE] ze dne 12. května 2020, v rámci které byl sjednán produkt „Elektrina s asistencí“ s fixní cenou za silovou elektřinu ve výši 1 590 Kč/MWh bez DPH ve vysokém tarifu a 1 350 Kč/MWh bez DPH v nízkém tarifu do 31. prosince 2023,

čímž účastník řízení, ačkoliv si musel být vědom, že k takové jednostranné změně obsahu závazku není oprávněn, aktivním konáním nesprávně a nepravdivě informoval spotřebitele o existenci svého práva přistoupit k popsané jednostranné změně obsahu závazku a ve spojitosti s tím rovněž o tom, že spotřebitelé mohou buď tuto jednostrannou změnu obsahu závazku spočívající zejména ve změně ceny na cenu odvozenou od výsledku obchodování na velkoobchodních energetických trzích akceptovat, anebo při nesouhlasu s touto změnou mohou přistoupit ke změně smlouvy (sjednaného produktu) či k ukončení závazkového vztahu s účastníkem řízení, přičemž tyto informace byly způsobilé vést spotřebitele k rozhodnutí, které by jinak neučinili, neboť měli sjednány produkty s fixní nebo garantovanou maximální cenou, kdy obsahem předmětných závazků byla nemožnost provést jednostrannou změnu ceny, příp. nemožnost provést jednostrannou změnu ceny nad garantovanou maximální cenu.“

III. Rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 14760-16/2022-ERU ze dne 22. února 2023 (sp. zn. OSR-14760/2022-ERU) se ve výroku III. mění tak, že se nahrazuje následujícím zněním:

„Podle § 24 odst. 17 písm. e) zákona o ochraně spotřebitele se účastníkovi řízení za spáchání pokračujícího přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele ukládá pokuta ve výši 1 500 000 Kč (slovy: jeden milion pět set tisíc korun českých), která je splatná do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet

Energetického regulačního úřadu vedený u České národní banky, č. ú. 19-2421001/0710, variabilní symbol 4423.“

IV. Rozklad společnosti TGC Energie s.r.o., se sídlem Folknářská 1246/21, 405 02 Děčín, IČ: 056 90 706, proti výrokům II. a IV. rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 14760-16/2022-ERU ze dne 22. února 2023 (sp. zn. OSR-14760/2022-ERU) se zamítá a napadené rozhodnutí se v této části potvrzuje.

Odůvodnění:

I. Průběh správního řízení

Energetický regulační úřad zahájil dne 15. září 2022 s účastníkem řízení správní řízení z moci úřední, a to na základě poznatků z šetření Energetického regulačního úřadu vedených pod sp. zn. 09314/2021-ERU (), 11040/2021-ERU (), 11044/2021-ERU (), 11046/2021-ERU (), 11048/2021-ERU (), 17210/2021-ERU (), 04845/2022-ERU (), 04846/2022-ERU (), 06490/2022-ERU () a 07338/2022-ERU () a dále na základě obsahu správních spisů sporných řízení sp. zn. OSS-09117/2022-ERU (), OSS-10319/2022-ERU (), OSS-10390/2022-ERU () a OSS-12157/2022-ERU (), když z těchto spisů vyplynulo podezření, že účastník řízení porušil zákaz užití nekalých obchodních praktik podle § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele.

Účastník řízení podáním ze dne 27. září 2022 sdělil, že zahájení řízení považuje za nedůvodné, a odmítl, že by se dopustil jednání, která by zakládala jeho odpovědnost za přestupek.

Podáním ze dne 21. listopadu 2022 se pak účastník řízení vyjádřil k podkladům rozhodnutí. Účastník řízení předně upozornil, že předmětné obchodní praktiky byly uskutečněny v situaci mimořádného a neočekávatelného růstu cen elektřiny a plynu na evropském a tuzemském energetickém trhu, přičemž při posuzování jeho obchodních praktik je třeba vzít v potaz, že náhlost a nepředvídatelnost příchodu energetické krize je mnohými evropskými právními řády včetně tuzemského považována za vyšší moc, jejímž důsledkem je především zproštění odpovědnosti za škodu. Pro dodavatele nebylo udržitelné, aby v době energetické krize zachovali do budoucna cenovou hladinu dodávaných energií sjednanou v letech před energetickou krizí. Účastníkem řízení provedená obchodní praktika měla za cíl nejen reagovat na aktuální stav růstu cen energií, ale především zajistit stabilitu účastníka řízení i pro další období. Obchodní praktika tak ochránila zákazníky účastníka řízení před režimem dodavatele poslední instance a zajistila jim z dlouhodobého hlediska stále výhodnější podmínky. Obchodní praktika účastníka řízení proto jednoznačně nebyla v rozporu s požadavky odborné péče a nebyla provedena za účelem dosažení jakéhokoli profitu na úkor zákazníků. Účastník řízení dále uvedl, že se v inkriminované době potýkal s extrémním náporům zákazníků, což vedlo k větší chybovosti personálu a zpomalení vyřizování administrace vztahující se k jednotlivým zákazníkům. Přímou k vytýkanému jednání potom účastník řízení připomněl, že k němu přistoupil za účelem zachování své existence a ochrany spotřebitelů před režimem dodavatele poslední instance. Sami spotřebitelé museli nutně vnímat to, že zachování dosavadních standardů není pro bezproblémové fungování energetického trhu

nadále udržitelné. Jednostrannou změnu smluvních podmínek právní řád České republiky umožňuje a oprávnění jednostranně zvyšovat cenu elektřiny či plynu, jakož i měnit jiné smluvní podmínky přímo legislativně zakotvuje § 11a energetického zákona. Účastník řízení podle svého názoru uskutečnil řádnou změnu všeobecných obchodních podmínek ze dne 3. září 2019 (dále jen „VOP 2019“), když tuto změnu oznámil adresně prostřednictvím e-mailové zprávy a nové všeobecné obchodní podmínky ze dne 4. října 2021 (dále jen „VOP 2021“) byly dotčeným spotřebitelům doručeny více než 30 dní před avizovanou změnou. Spotřebitelé dle názoru účastníka řízení díky negativnímu trendu na energetických trzích ani nemohli spoléhat na to, že jejich smluvní vztah zůstane po celou dobu neměnný a jednostranně existenčně nevýhodný pro účastníka řízení. Samotná změna ceny nakonec proběhla v souladu s čl. 6.9. VOP 2021, když účastník řízení nepovažuje za rozhodné, že změna VOP 2021 nebyla ještě ke dni 8. října 2021, kdy byla některým zákazníkům oznámena změna ceny, účinná, jelikož podstatné je, že spotřebitelé byli o veškerých změnách předem a podle smluvního a legislativního rámce informováni. Nad rámec této argumentace účastník řízení upozornil na skutečnost, že důsledkem energetické krize bylo několikanásobné zvýšení nákladů účastníka řízení, tento nárůst nebyl jakkoli rozumně předpokládatelný ani očekávatelný a z hlediska své intenzity nelze nárůst cen komodit přičítat účastníkovi řízení jako součást běžného (hospodářského) rizika a v době uzavírání jednotlivých kontraktů nemohl účastník řízení na tyto okolnosti relevantně reagovat, ovlivnit je či vyloučit. Jednalo se tak o podstatnou změnu okolností, která založila zvlášť hrubý nepoměr na straně účastníka řízení. V takovém případě je pak dotčená smluvní strana podle § 1765 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), oprávněna vyvolat jednání o smlouvě tak, aby se práva a povinnosti smluvních stran vyrovnaly, resp. se odstranil zvlášť hrubý nepoměr. Vytýkaná obchodní praktika je proto praktickým projevem výkonu práv účastníka řízení na vyvolání obnovení jednání o smlouvě, kdy její podoba byla ovlivněna specifickostí spotřebitelských smluv. Pro případ, že by byl účastník řízení uznán vinným, uvedl polehčující okolnosti spočívající v energetické krizi, na kterou se v podstatě nedalo připravit, dále že dříve v praxi jednostrannou změnu smluvních podmínek nevyužíval, v odborné péči, neboť chránil zákazníky i odvracel nebezpečí způsobené obchodním partnerům jeho případným úpadkem, dále ve včasnosti oznámení změn a v předchozí bezúhonnosti. K agresivní obchodní praktice (výrok II. napadeného rozhodnutí) účastník řízení rovněž připomněl bezprecedentní situaci, na kterou nemohl reagovat jinak. Jednání účastníka řízení nebylo motivováno snahou dosáhnout vyšších zisků, nýbrž snížením negativních dopadů na zákazníka, který by se bez účastníka řízení ocitl v zimním období bez dodávek energie, dokud by si nezajistil nové dodávky. Účastník řízení tedy vykonal pouze svoji prevenční povinnost. Materiální stránka tohoto přestupku navíc nebyla naplněna, poněvadž nemohla být dána společenská škodlivost jednání, když dodávky energií pokračovaly z důvodu snahy účastníka řízení zamezit paušálnímu odpojování zákazníků v zimním období, a k vytýkanému jednání zároveň docházelo pouze po dobu 6 dnů. Dotčený zákazník si přitom dodávku elektřiny pro dané období sám objednal tím, že elektřinu odebíral. Mezi polehčující okolnosti tak účastník řízení v tomto případě (byť předně namítl, že se nejedná o přestupek) zařadil výše popsané odvracení újmy, krátkou dobu trvání a předchozí bezúhonnost. Konečně pak účastník řízení doložil majetkové poměry, k nimž uvedl, že v červnu 2022 došlo k prodeji části závodu zahrnující zejména klientské portfolio, což mělo významný vliv na generování zisku.

V rámci podání ze dne 21. listopadu 2022 účastník řízení požádal o nařízení ústního jednání. Svoji žádost odůvodnil tím, že s ohledem na ekonomickou, politickou i právní složitost energetické krize je nezbytné některé technické a právní aspekty vytykánych jednání předem projednat a ústní jednání by mělo být zaměřeno především na to, jaké další podklady by Energetický regulační úřad mohl od účastníka řízení vyžadovat za účelem vyvinění z přestupku či za účelem prokázání polehčujících okolností. Na základě ústního jednání bude rovněž možné předvolat interní zaměstnance účastníka řízení či externí dodavatele jako svědky.

Své vyjádření následně účastník řízení doplnil podáním ze dne 29. listopadu 2022, v němž zdůraznil základní argument, a to že změna produktu a ceny byla provedena v souladu se smluvní dokumentací a zákonným rámcem. K tomu poukázal na navrácení produktu na původní hodnotu v případě spotřebitele [REDAKCE], kterému tak nevznikla žádná škoda a jedná se tak o další polehčující okolnosti.

Energetický regulační úřad poté zaslal účastníkovi řízení žádost o sdělení informací k majetkovým poměrům, a to za účelem vyjasnění rozdílů mezi dvěma Výkazy zisku a ztrát k 30. září 2022 předloženými účastníkem řízení.

Na žádost Energetického regulačního úřadu reagoval účastník řízení dne 9. února 2023. Účastník řízení vysvětlil rozdíl tak, že Výkaz zisku a ztrát předložený jako Příloha č. 23a byl zpracován za období od 1. ledna 2022 do 30. září 2022 a Výkaz zisku a ztrát předložený jako Příloha č. 23b byl zpracován za období od 1. září 2022 do 30. září 2022, přičemž právě z tohoto dokumentu je patrné, že účastník řízení v měsíci září 2022 nedosáhl žádných tržeb za prodej zboží. Účastník řízení dále uvedl, že majetkové poměry nelze vyčíst z výkazu zisku a ztrát, nýbrž z rozvahy společnosti. Z řádku A. Rozvahy 2022 je zřejmé, že čisté obchodní jmění účastníka řízení činilo k 31. prosinci 2022 částku ve výši 1 529 000 Kč a aktiva částku ve výši 1 585 000 Kč. Z řádku A.V. Rozvahy 2022 lze dále vyčíst, že výsledek hospodaření účastníka řízení za rok 2022 sice činil zisk ve výši 28 977 000 Kč, ztráta z minulých let ovšem činila 28 648 000 Kč. Zisk dosažený v roce 2022 tedy kompenzoval ztrátu z minulých let. Majetek účastníka řízení činil ke konci roku 2022 pouze odhadovanou částku 1 600 000 Kč.

II. Napadená rozhodnutí

a) Usnesení Energetického regulačního úřadu č. j. 14760-12/2022-ERU

Energetický regulační úřad usnesením č. j. 14760-12/2022-ERU ze dne 1. února 2023 zamítl žádost účastníka řízení o nařízení ústního jednání ze dne 21. listopadu 2022.

V odůvodnění usnesení Energetický regulační úřad uvedl, že dle § 80 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky správní orgán nařídí ústní jednání na požádání obviněného z přestupku, je-li to nezbytné k uplatnění jeho práv, jinak návrh zamítne usnesením. Složitost okolností projednávaného případu a projednání dalšího postupu nepovažuje Energetický regulační úřad za argumenty, pro které by bylo nezbytné nařídít ústní jednání, nadto za situace, kdy účastník řízení může předkládat nové důkazy, skutková tvrzení a vysvětlovat případné nejasnosti i písemnou formou. Energetický regulační úřad má navíc za to, že v rámci vedeného správního řízení a předcházejících šetření byl shromážděn dostatek podkladů, které jsou nezbytné pro zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. K navrhovanému výsledku Energetický regulační úřad uvádí, že z žádosti není zřejmé, o jaké konkrétní svědky by se mělo jednat, a především za jakým účelem by měli být vyslechnuti, resp. co by jejich výpovědi měly dokazovat.

b) Rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 14760-16/2022-ERU

Energetický regulační úřad rozhodnutím č. j. 14760-16/2022-ERU ze dne 22. února 2023 uznal účastníka řízení vinným ze spáchání přestupků podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterých se dopustil jednáním popsáním ve výrokové části tohoto rozhodnutí.

Energetický regulační úřad v první řadě posuzoval charakter ujednání o ceně, a to u jednotlivých produktů. Produkty „FIX36-VIP“, „FIX36“, „Elektřina s asistencí“, „Zemní plyn s asistencí 1“ a „TGCE Speciál 2020“, které se podle správního orgánu vyznačují tím, že ať už přímo v ceníku, nebo v jejich popisu je proklamováno, že jsou tyto produkty vhodné pro zákazníky preferující vždy výhodnou cenu a zaručující nákladovou stabilitu domácnosti po celé smluvní časové období. Smlouva je uzavírána buď na 36 měsíců, nebo do určitého data a zákazníci s těmito produkty eliminují cenové nárůsty i poklesy na energetickém trhu tím, že mají garantovanou fixní cenu, která se nemění. S ohledem na obsah cenového ujednání je rovněž zřejmé, že tato fixní cena má být platná a účinná pro celé smluvní časové období. Produkty „Hlídáme cenu“ a „Hlídáme cenu 2021“ pak shodně ve svém popisu uvádí, že jsou vhodné pro zákazníky požadující prevenci proti zvýšení ceny během smluvního období, které trvá 36 měsíců, tj. produkty zabraňují pohybu ceny směrem nahoru. Podle Energetického regulačního úřadu je s ohledem na výslovný zákaz pohybu ceny směrem nahoru nesporné, že byla sjednána cena omezená shora. V případě produktu „Domácnost EXTRA 1“ je přímo ve smlouvě uzavřené se spotřebitelem [REDAKCE] uvedena cena za silovou elektřinu ve vysokém i nízkém tarifu navíc odpovídající ceníku pro produkt. Ve smlouvě je pak uvedeno, že cena je stanovena ceníkem podle sjednaného produktu. Z potvrzení ceny a platnosti smlouvy zasláného zprostředkovatelem pak vyplývá, že cena je fixovaná shora a smlouva byla uzavřena na 12 měsíců. Energetický regulační úřad vyhodnotil, že všichni spotřebitelé uvedení v rozhodnutí měli s účastníkem řízení sjednanu výši ceny s tím, že účastník řízení nebyl oprávněn po určité sjednanou dobu tuto cenu zvýšit, a ani nebyl oprávněn konkrétně sjednaný produkt bez dalšího rušit.

Následně Energetický regulační úřad hodnotil VOP 2019 a VOP 2021 z hlediska cenových ujednání a konstatoval, že z ustanovení VOP 2019 je zřejmé, že přímo ve smlouvě byla ujednána obecná možnost změnit cenu. Účastník řízení byl podle Energetického regulačního úřadu s ohledem na právní i smluvní úpravu (VOP 2019) oprávněn změnit všeobecné obchodní podmínky a snížit cenu. Zároveň je však zřejmé, že tak učinil s cílem obejít omezující ustanovení VOP 2019 týkající se možnosti změny ceny v případě smluv uzavřených na dobu určitou. VOP 2021 totiž měly opravňovat účastníka řízení změnit cenu zejména v případech významné změny cenových nebo jiných podmínek na relevantních trzích, a to i v případě sjednání pevné ceny. Možnost jednostranně změnit závazek podle Energetického regulačního úřadu vyplývá z § 1752 občanského zákoníku, nicméně je možná pouze v přiměřeném rozsahu, kdy v případě smluv uzavíraných se spotřebitelem musí být jasně a srozumitelným způsobem formulovány mj. důvody pro změnu závazku tak, aby nebylo podnikateli dovoleno měnit práva či povinnosti stran ze své vůle. Energetický regulační úřad v této souvislosti dovodil, že nedostatečnou formulací možnosti navýšení cen z důvodu změn podmínek na trhu, jež sama o sobě nezakládá možnost dodavatele k jednostranné změně smluvních podmínek, lze považovat za zakázané ujednání. Změna smluvního závazku s fixní cenou je zcela jistě v neprospěch zákazníka, jelikož za ve VOP 2021 neupřesněné nepříznivé situace na energetickém trhu by mohl účastník řízení měnit výši ceny kdykoli i přesto,

že v rámci smluvního závazku garantoval zákazníkovi pevnou cen, a tedy jej vystavil značné ekonomické nejistotě. Znění obchodních podmínek navíc nemůže změnit taková ustanovení smlouvy, která jsou s obchodními podmínkami v rozporu. Podle Energetického regulačního úřadu je ujednání bodu 6.9. VOP 2021 umožňující jednostranné zvýšení ceny ve vztahu k fixně sjednaným cenám ujednáním nepřiměřeným, jelikož zakotvuje nepřiměřenou smluvní podmínku způsobující významnou nerovnováhu práv a povinností v neprospěch spotřebitele. Ujednání opravňující účastníka řízení jednostranně změnit cenu zafixovanou na určité časově vymezené období je rovněž ujednáním pro zákazníky překvapivým. Postup účastníka řízení pak Energetický regulační úřad označuje za neakceptovatelný, neboť změnu smluvních podmínek a produktu účastník řízení zaslal současně se změnou všeobecných obchodních podmínek, ačkoli tyto změny měly být provedeny právě až na základě VOP 2021.

Energetický regulační úřad zhodnotil jednání účastníka řízení jako nedodržení smluvního závazku dodržet pevně stanovenou cenu do sjednané doby, přičemž se nejedná o klamavé konání, klamavé opomenutí či agresivní obchodní praktiku. Oznámení o změně neobsahovalo věcně nesprávnou informaci, neuvádělo spotřebitele v omyl, nebylo opomenuto uvedení podstatných informací a samo o sobě nenaplnuje znaky agresivní obchodní praktiky.

S ohledem na vývoj trhu s energiemi vzal Energetický regulační úřad v potaz skutečnost, že spotřebitelé jsou a již v posuzovaném období byli informováni o nejisté situaci na trhu s energiemi a o zvyšování cen prakticky denně, což může vést spotřebitele k pocitu nejistoty ohledně dodávek energií a naopak tedy míru jejich pozornosti a opatrnosti narušovat nepřehledným množstvím těžko vyhodnotitelných informací. Energetický regulační úřad má za to, že ujednání, z nichž je dovozena fixace ceny, chápe průměrný spotřebitel jako záruku neměnnosti ceny a tím pádem nemůže rozumně očekávat ujednání tvrdící opak, nadto pokud je změna dovozována z nepřiměřených ustanovení VOP 2021. Jednání účastníka řízení v podobě oznámení o zvýšení fixované ceny je podle Energetického regulačního úřadu zároveň v rozporu s požadavky odborné péče, neboť se zavázal k určitému plnění. V případě nezájmu o nové energetické produkty byla zákazníkům dána možnost změnit tyto produkty na jiný, popřípadě využít práva na odstoupení od smlouvy. Jednalo se o sdělení způsobilé ovlivnit chování zákazníka ve vztahu k setrvání ve smluvním vztahu a zároveň toto chování podstatně narušit, když zákazník nemohl vědět, která z účastníkem řízení nabízených možností bude pro něho výhodná a tedy zda má přistoupit na změnu ceny, která se může znova měnit. Vytýkané jednání účastníka řízení tak bylo způsobilé podstatně ovlivnit a podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, který byl vystaven zdánlivé volbě mezi odběrem energie za vyšší cenu a ukončením smluvního vztahu, přestože původně sjednanou fixní cenu vnímal jako jistotu. Pokud by zákazník pak využil práva odstoupit od smlouvy, bylo by to ve výsledku výhodné jen pro účastníka řízení, který by se tím zbavil povinnosti dodržet smluvně ujednané závazky, které se pro něj staly po vzrůstu velkoobchodních cen nevýhodnými. Energetický regulační úřad tedy posoudil obchodní praktiku účastníka řízení jako nekalou ve smyslu § 4 odst. 1 věty první zákona o ochraně spotřebitele.

Výrokem II. napadeného rozhodnutí uznal Energetický regulační úřad účastníka řízení vinným ze spáchání přestupku, kterého se dopustil agresivní obchodní praktikou. Jelikož pan ████████ na oznámení účastníka řízení o změně produktových podmínek reagoval odstoupením od smlouvy, tzn. jednostranným aktem, účinným k 31. lednu 2022 podle § 11a odst. 6 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, dodával účastník řízení v období od 1. února 2022 do 6. února 2022 do odběrného místa elektřinu, aniž by k tomu

existoval právní důvod a aniž by si zákazník tyto dodávky objednal, když účastník řízení zároveň požadoval za takto dodanou elektřinu platbu. Tímto jednáním účastník řízení naplnil znaky agresivní obchodní praktiky ve smyslu písm. f) přílohy č. 2 zákona o ochraně spotřebitele.

Energetický regulační úřad se dále zabýval otázkou naplnění formální i materiální stránky přestupků, když dovedil kumulativní splnění všech podmínek pokračování v přestupku v případě nekalé obchodní praktiky, přičemž společenská škodlivost zde spočívala v narušení veřejného zájmu na ochraně práv spotřebitelů, neboť účastník řízení i přes garantovanou pevnou cenu za dodávku elektřiny/plynu zaslal zákazníkům informaci o dodávce za ceny několikanásobně vyšší, s možností případného ukončení smlouvy, čímž by se účastník řízení z ujednaných smluvních závazků zcela vyvázal. Energetický regulační úřad k tomu dodává, že kdyby na trhu s energiemi docházelo k takovému protiprávnímu jednání běžně, jednalo by se zcela nepochybně o absolutně neudržitelný stav, který by byl v rozporu se zájmy společnosti a způsobil by značné oslabení při uplatňování práv zákazníků. V případě agresivní obchodní praktiky konkrétní společenská škodlivost podle Energetického regulačního úřadu spočívá rovněž v narušení veřejného zájmu na ochraně práv spotřebitele, neboť kdyby i toto jednání bylo na trhu s energiemi běžné, jednalo by se zcela nepochybně o absolutně neudržitelný stav odporující zájmům společnosti a oslabující uplatňování práv zákazníků. Jednání účastníka řízení dosahuje dostatečné intenzity k vyslovení závěru o odpovědnosti za přestupek, neboť pokud by tomu tak nebylo, mohlo by docházet k faktické veřejnoprávní nepostizitelnosti dodavatelů energetických komodit a tím pádem by dodavatel mohl i přes neexistenci platně uzavřené smlouvy dodávat „beztrestně“ spotřebiteli energie a za tyto služby požadovat úhradu. Ačkoli protiprávním jednáním vůči jednomu zákazníkovi nemůže dojít k deformaci trhu, je zde přesto veřejný zájem na postihu tohoto jednání, neboť jeho akceptací by mohlo dojít k jeho obecnému rozšíření a negativním důsledkům jak pro spotřebitele, tak pro ostatní dodavatele.

Účastník řízení nedoložil žádné liberační důvody. Energetickou krizi samotnou nelze považovat za vyšší moc. Zvyšování ceny na burze je běžným jevem spojeným s podnikatelským rizikem. Konkrétní dopady energetické krize tak byly spojeny především s předchozí podnikatelskou strategií účastníka řízení, kdy je zjevné, že nabízel svým potenciálním zákazníkům produkty s nízkou fixovanou cenou na několik let a energie přitom nakoupeny neměl. Svým následným postupem pak přenesl veškeré náklady vzniklé v souvislosti s energetickou krizí na zákazníky prostřednictvím zrušení jejich produktů. Účastník řízení si navíc podle Energetického regulačního úřadu protiřečí, když nejprve poukazuje na vyšší moc a potom na nezbytnost provést změny produktů a cen s ohledem na zachování jeho další existence. Účastníkovi řízení bylo dáno za pravdu, že ke zvyšování cen bylo přistoupeno většinou obchodníků, avšak samotné zvyšování cen není za splnění smluvních a zákonných podmínek zakázáno. Energetický regulační úřad dále popírá závěr, že zájem zákazníků korespondoval s cílem zajistit stabilitu účastníka řízení. Pokud účastník řízení nemohl smluvní podmínky dodržet, jde o výsledek jeho podnikatelské strategie, kterou měl řešit jinak než přenesením všech nákladů na své zákazníky. V době energetické krize musel každý rozumný člověk předpokládat, že s ohledem na garanci cen se ho energetická krize nedotkne. Způsob oznámení o změně není účastníkovi řízení vytýkán. Vytýkáno je to, že vůbec k takovému oznámení přistoupl. Postoj účastníka řízení podle Energetického regulačního úřadu svědčí o prosté ignoraci smluvních ujednání za situace, kdy pro něj přestanou být výhodné.

V rámci vypořádání námitek účastníka řízení se Energetický regulační úřad zabýval též aplikací § 1764 a násl. občanského zákoníku, když dospěl k závěru, že i pokud by byl přijat závěr o tom, že k podstatné změně okolností opravňující účastníka řízení vyvolat jednání o smlouvě došlo, způsob, jakým toto účastník řízení učinil, není možné aprobovat. Účastník řízení naopak zneužil postavení silnější smluvní strany. Jednostranná změna smlouvy, která ve svém důsledku znamená pro spotřebitele pouze volbu mezi přijetím nových podmínek nebo ukončením smluvního vztahu, není postupem podle uvedeného ustanovení občanského zákoníku. Energetický regulační úřad se neztotožňuje ani s presumovaným chováním průměrného spotřebitele, když průměrný spotřebitel by musel nutně chápat ujednání ve smluvních dokumentech jako záruku neměnnosti ceny po celé stanovené období navzdory dopadům energetické krize. K námitkám k agresivní obchodní praxi Energetický regulační úřad v zásadě s prevenční povinností souhlasí, avšak je nutné přenechat rozhodování o naložení s odběrným místem na zákaznících, kteří mají právo na bezplatnou volbu a změnu dodavatele. Navíc pokud při změně dodavatele probíhá odběr po dobu kratší než 10 pracovních dnů bez smluvního subjektu zúčtování, nejedná se o neoprávněný odběr a odpovědnost za odchylku nese budoucí subjekt zúčtování. Skutečnost, že k nevyžádaným dodávkám docházelo jen po dobu 6 dnů, není rozhodná pro posouzení naplnění materiální stránky přestupku. Zákazník ani nemohl bezsmluvní odběr od účastníka řízení nikterak ovlivnit, přičemž neobjednaná dodávka byla nepochybně prokázána, když otázka výše požadované ceny není podstatná pro naplnění znaků skutkové podstaty přestupku.

Jelikož je hranice sazby pokuty u spáchaných přestupků stejná, vyhodnotil Energetický regulační úřad přestupek uvedený ve výroku I. napadeného rozhodnutí za podstatně závažnější, a to s ohledem na povahu a okolnosti spáchání, a přistoupil proto k uložení správního trestu za pokračující přestupek podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele. Protože nebyly naplněny podmínky pro upuštění od uložení správního trestu a uložení napomenutí bylo shledáno nepřiléhavým, byl uložen trest ve formě pokuty. Výši pokuty Energetický regulační úřad odůvodnil velkou závažností nekalé obchodní praxe z hlediska ekonomického i časového a počtem třinácti dílčích útoků. Využití možnosti odstoupit od smlouvy některými zákazníky Energetický regulační úřad neposoudil jako polehčující okolnost. Jako mírně polehčující okolnost naopak zohlednil navrácení sjednaného produktu v případě spotřebitele pana ██████████, byť nelze uvažovat o tom, že by to mělo zbavit účastníka řízení odpovědnosti za dílčí útok. Za polehčující okolnost byla nakonec označena též dosavadní bezúhonnost účastníka řízení v oblasti energetiky. Za mírně přitěžující okolnost byla potom hodnocena skutečnost, že přestupek byl spáchán ve vícečinném souběhu. Energetický regulační úřad závěrem při zhodnocení finanční situace účastníka řízení na základě předložených podkladů označil za přiměřenou pokutu ve výši 1 520 000 Kč.

III. Rozklady účastníka řízení

a) Rozklad proti usnesení

Proti usnesení Energetického regulačního úřadu č. j. 14760-12/2022-ERU ze dne 1. února 2023, které mu bylo doručeno téhož dne, podal účastník řízení dne 14. února 2023 rozklad, ve kterém navrhl, aby Rada napadené usnesení změnila tak, že se žádosti o nařízení ústního jednání vyhovuje.

Podle účastníka řízení správní orgán ústní jednání nařídí v případě, pokud může přispět ke zjištění stavu věci. Pokud účastník o nařízení ústního jednání požádá s tím, že jej považuje za nezbytné k uplatnění svých práv, musí správní orgán své zamítavé rozhodnutí učiněné na základě volné správní úvahy přezkoumatelným způsobem odůvodnit. Účastník řízení se neztotožňuje se závěrem Energetického regulačního úřadu, když stačí existence pouhé pravděpodobnosti, že při ústním jednání budou zjištěny skutečnosti, které by jinak správní orgán nezjistil. Okolnosti energetické krize a jejich konsekvence byly zvláště složité a dosud zcela bezprecedentní a k této skutečnosti je potřeba přistupovat maximálně obezřetně a s vynaložením veškeré snahy porozumět krokům, které dodavatelé na trhu provedli v reakci na energetickou krizi. Ani Energetický regulační úřad nemůže být podle účastníka řízení dostatečně obeznámen se všemi souvisejícími skutečnostmi natolik podrobně, aby mohl bez ústního jednání v předmětné věci objektivně a správně rozhodnout. Účastník řízení musel na okolnosti energetické krize aktivně reagovat, protože toliko on je schopen k věci argumentovat a pochybnosti a nejasnosti vyvrátit. Ústní jednání považuje účastník řízení za jediný způsob, kterým Energetický regulační úřad přispěje k realizaci účastníkovy práva na spravedlivý proces, protože pokud mu nevyhoví, toto jeho ústavně zakotvené právo poruší. K dokazování mimo ústní jednání a zejména k výsledku svědků by správní orgán měl přistoupit pouze tehdy, pokud ústní jednání není z nějakého objektivního důvodu možné. Je neopodstatněným rozhodnutím ústní jednání odepřít v rozporu se zásadou šetřit práva účastníka. Účastník řízení generálně uvedl ve svém podání zaměstnance a dodavatele jako svědky i účel jejich předvolání a Energetický regulační úřad měl účastníka řízení případně vyzvat k doplnění jmen svědků a ke specifikaci skutečností, které svědci mohou prokázat.

Z důvodu složitosti a bezprecedentní situace nebylo v silách účastníka řízení uplatnit práva pouze písemně a některé použité argumenty písemně vysvětlit (např. přesně se vyjádřit k technickým důvodům přijetí opatření k minimalizaci následků energetické krize), protože právě k jejich bližšímu vysvětlení a specifikaci prostřednictvím uplatnění práv by Energetický regulační úřad ústní jednání měl nařídít, aby zjistil skutkový stav, a zachoval veškerá práva účastníka řízení.

b) Rozklad proti rozhodnutí

Proti rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. j. 14760-16/2022-ERU ze dne 22. února 2023, které mu bylo doručeno téhož dne, podal účastník řízení dne 9. března 2023 rozklad.

Účastník řízení připomíná, že energetická krize představovala okolnost vyšší moci, resp. změnu okolností natolik podstatnou, že umožnila změnu ceny a produktu a tato byla účastníkem řízení provedena v souladu s legislativním a smluvním rámcem. Argumentaci Energetického regulačního úřadu ve vztahu k výroku I. napadeného rozhodnutí proto účastník řízení považuje za věcně nesprávnou a představující nesprávné právní posouzení, přičemž v podrobnostech odkazuje na vyjádření ze dne 21. listopadu 2022.

K agresivní obchodní praxi (výrok II. napadeného rozhodnutí) účastník řízení poukazuje na relevanci přístupu zákazníka, kdy titulem k dodávání elektřiny byla vůle pana [redacted] elektřinu od dodavatele odebírat. Vědom si skutečnosti, že sám jednostranně smluvní vztah ukončil, neměl tedy používat elektrické spotřebiče a tím odebírat elektřinu. Především ale účastník řízení namítá, že v případě agresivní obchodní praxe nebyl naplněn

materiální znak přestupku. Případ zákazníka ██████████ není schopen významným způsobem poškodit spotřebitele a vytvořit překážky řádného fungování vnitřního trhu a narušení hospodářské soutěže. Dodávky elektřiny byly výrazem prevence účastníka řízení a ochrany daného zákazníka. Nelze potom vycházet paušálně z předsudků a představ, že dané jednání a priori obsahuje společenskou škodlivost pouze z důvodu naplnění formálních znaků přestupku. Materiální stránka přestupku v podobě konkrétního spáchaného jednání musí být posouzena a prokázána vzhledem ke skutkovým okolnostem každého daného případu, nikoli obhajována a přebírána z toho, že zákonodárce určitým způsobem k přestupkům a kriminalizaci jednání pachatelů přistupuje. S ohledem na skutkové okolnosti (dodávky 6 dní po odstoupení zákazníka od smlouvy) není naplněn materiální znak přestupku. Zákazníka by navíc významně poškodilo, kdyby mu účastník řízení přestal dodávat elektřinu v zimním období, přestože věděl, že smluvní vztah k určitému datu skončil. Zákazníkovi nevznikla žádná skutečná škoda, neboť i u jiného dodavatele by musel uhradit cenu za dodávky elektřiny. Odůvodnění materiální stránky agresivní obchodní praktiky Energetickým regulačním úřadem je tak dílem nesprávné, dílem nepřezkoumatelné.

Uloženou pokutu účastník řízení označuje za nepřiměřenou a likvidační. Procentuální vyjádření pokuty či její zasazení do maximální zákonné sazby nemůže nijak odůvodnit její přiměřenost či zlehčit její dopady do sféry účastníka řízení. Přístup Energetického regulačního úřadu je v tomto směru chybný ze dvou důvodů. Při hodnocení obratu účastníka řízení vychází z obchodní aktivity a číselných údajů o ekonomické síle, které nejsou aktuální ke dni vydání rozhodnutí, a pokuta proto ani není stanovena a individualizována ke dni vydání rozhodnutí. Z hlediska představy o čistém majetku nelze ani sčítat položku „vlastní kapitál“ z pasiv rozvahy a položku „peněžní prostředky“ z aktiv rozvahy. Účastník řízení prodal část svého závodu se všemi odběrnými místy a ke dni vydání napadeného rozhodnutí již ve svém portfoliu žádná odběrná místa neeviduje. Obchodní aktivita je tudíž nulová a je proto potřeba si uvědomit, že např. položka „peněžní prostředky“ se bude konstantně snižovat (kupř. používáním peněžních prostředků na provoz zbylého závodu účastníka řízení). Dobrovolné utlumení činnosti je tak významnou okolností odůvodňující závěr o likvidačním potenciálu uložené pokuty. I kdyby si pak účastník řízení přál v podnikatelské činnosti opět pokračovat, je tento krok v důsledku uložené pokuty vyloučen, neboť veškerý majetek by musel použít na její úhradu. Uložená pokuta tím pádem v podstatě porušuje právo účastníka řízení na podnikání. Účastník řízení rovněž napadenému rozhodnutí vytýká nedostatečné zohlednění polehčujících okolností, především potom v podobě navrácení produktu u zákazníka ██████████ nebo vystavení opravného vyúčtování u dalších zákazníků. Energetický regulační úřad vůbec nepřihlédl k těmto okolnostem: způsobu spáchaní přestupku (změna byla řádně oznámena), nezohlednění významu a rozsahu následku přestupku, okolnostem spáchaní přestupku (energetická krize).

IV. Rozhodnutí o rozkladech

Podle § 98 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky odvolací správní orgán přezkoumává napadené rozhodnutí v plném rozsahu. Rada proto musí plně přezkoumat zákonnost napadeného usnesení a napadeného rozhodnutí i jejich věcnou správnost, a to z úřední povinnosti.

a) Rozhodnutí o rozkladu proti usnesení

Rozklad účastníka řízení byl podán včas a splňoval předepsané náležitosti. Na základě podaného rozkladu Rada po jeho projednání v rozkladové komisi zřízené podle § 152 odst. 3 správního řádu a s přihlédnutím k návrhu rozkladové komise rozhodla tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí (výrok I.), a to z následujících důvodů.

Dle § 80 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky „*Správní orgán může nařídit ústní jednání.*“ Dle § 80 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky „*Správní orgán nařídí ústní jednání na požádání obviněného, je-li to nezbytné k uplatnění jeho práv; jinak návrh zamítne usnesením, které se oznamuje pouze obviněnému. O právu žádat nařízení ústního jednání musí být obviněný poučen. Správní orgán nařídí ústní jednání i bez požádání obviněného, je-li to nezbytné pro zjištění stavu věci.*“

Jak správně Energetický regulační úřad uvádí v napadeném usnesení, v případě žádosti o nařízení ústního jednání se uplatní správní uvážení správního orgánu. V jeho rámci správní orgán zvažuje účelnost a potřebnost nařízení ústního jednání. Účastník řízení v této souvislosti poukazuje na bezprecedentní situaci na energetickém trhu a s tím související složitost okolností pojících se s vytýkaným jednáním, když právě z důvodu složitosti okolností nebylo v jeho silách ani dostatečně uplatnit jeho práva písemně a vysvětlit některé použité argumenty. Uvedené ovšem Rada nepovažuje za dostatečné odůvodnění nezbytnosti nařízení ústního jednání. Energetickému regulačnímu úřadu zcela jistě není nutno přibližovat vývoj situace na energetickém trhu. Sám účastník řízení v souvislosti s vytýkaným jednáním poukazyval na fakt, že spotřebitelé museli situaci a vývoj na trhu s energiemi sami vnímat. Nabízí se proto otázka, z jakého důvodu by měli mít podle účastníka řízení povědomí o vývoji na energetickém trhu spotřebitelé, zatímco Energetickému regulačnímu úřadu, tedy správnímu orgánu disponujícímu působností v oblasti energetiky, je již potřeba tuto situaci vysvětlovat. Ze spisového materiálu vyplývá, že účastník řízení především dne 21. listopadu 2022 podal velmi obsáhlé vyjádření, z něhož vyplývá i případný vliv okolností na jeho jednání. Účastníkovi řízení tak nejenže bylo umožněno uplatnit jeho práva, nýbrž tuto možnost také využil. Jestliže pak účastník řízení požaduje nařízení ústního jednání kvůli vysvětlení např. technických důvodů pro přijetí opatření k minimalizaci následků energetické krize, pak Rada připomíná, že právě v podání ze dne 21. listopadu 2022 jsou obsáhle popsány okolnosti pojící se s předmětným jednáním. Z podaného rozkladu je patrné, že základním argumentem účastníka řízení pro nařízení ústního jednání je možnost vysvětlení situace na energetickém trhu, a tedy okolnosti vytýkaného jednání. Účastník řízení v podstatě toliko požadoval, aby písemně předloženou argumentaci mohl prezentovat i ústně, jiný smysl jeho požadavek neměl. Rada s ohledem na možnost účastníka řízení tyto okolnosti a jejich dopady přiblížit v rámci písemných podání neshledává nařízení ústního jednání za nezbytné ani za účelné.

Rada k výše uvedenému doplňuje, že nařízení ústního jednání jistě slouží k realizaci procesních práv účastníka řízení, uplatní se především v případě, kdy je prováděno za účasti účastníka řízení dokazování, např. výslech svědka, znalce, dokazování ohledáním apod. Jestliže účastník řízení tvrdí, že ve svém podání generálně navrhl předvolat své zaměstnance a dodavatele jako svědky, pak Rada v první řadě podotýká, že účastník řízení uvedl v podání ze dne 21. listopadu 2022 jen, že: „*Současně má účastník řízení za to, že na základě ústního jednání bude možné předvolat interní zaměstnance účastníka řízení či externí dodavatele jako svědky,*“ což v minimální míře upřesnil až v podaném rozkladu (techničtí pracovníci na úseku

strategie nákupu energií a vývoje energetického trhu). V první řadě není podle názoru Rady jednoznačné, zda citovanou větu z podání ze dne 21. listopadu 2022 lze vyhodnotit jako důkazní návrh, neboť přichází v úvahu vícero výkladů, a to pouhé avizování možných budoucích důkazních návrhů, popřípadě poukázání na možnost výsledku svědků, pokud by bylo ústní jednání nařízeno. Spíše než o důkazní návrh se tak v tomto případě podle názoru Rady jedná o odůvodnění nařízení ústního jednání. Nebylo přitom zřejmé, o jaké konkrétní svědky by se mělo jednat a za jakým účelem by měli být vyslechnuti, resp. co by jejich výpovědi měly dokazovat, když to účastník řízení ani dále v průběhu řízení nikterak neupřesňuje. Má-li možnost výsledku svědků odůvodnit nezbytnost a účelnost nařízení ústního jednání, pak návrh účastníka řízení tuto nezbytnost ani účelnost nikterak neodůvodňuje. V tomto bodě Rada neshledává důvodnou ani námitku, že měl Energetický regulační úřad účastníka řízení vyzvat ke konkretizaci důkazního návrhu. Energetický regulační úřad v napadeném usnesení uvádí, že dosud shromážděné podklady a zjištěné skutečnosti považuje za dostačující, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V takovém případě není správní orgán povinen provádět další důkazy, včetně případného výsledku svědků. Jestliže Energetický regulační úřad dospěl k závěru, že případné ústní jednání nepřispěje ke zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to ani po případném výsledku svědků, pak správně žádost účastníka řízení zamítl. V daném případě je hlavní otázkou k hodnocení potřebnost provedení navrženého důkazu z hlediska toho, zda zjištěný skutkový stav ob stojí ve smyslu § 3 správního řádu. Pokud není shledána potřebnost důkaz provádět, není namístě z tohoto důvodu nařizovat ústní jednání.

Správní orgán není povinen vyzývat účastníka řízení k doplnění odůvodnění žádosti o nařízení ústního jednání, pokud žádost jako taková obsahuje všechny podstatné náležitosti podání ve smyslu § 37 správního řádu. Energetický regulační úřad vyhodnotil případné výsledky svědků za důkazy, které by nepřinesly žádná podstatná zjištění, což vyvodil též z absence snahy účastníka řízení tyto skutečnosti uvést, přestože mají přispět k hájení práv účastníka řízení. Je povinností účastníka řízení odůvodnit jím navrhovaný důkaz, jinak se správní orgán s návrhem nemůže vypořádat jinak než sdělením, že není zřejmé, za jakým účelem by měl být důkaz proveden. Jestli tento účel účastník řízení uvádí až v podaném rozkladu, potom tak činí pozdě, neboť v rámci odvolacího přezkumu se posouzení zákonnosti opět musí odvíjet od otázky, zda je navržené doplnění dokazování nutné a účelné. Pokud by bylo shledáno, že ano, nařízení ústního jednání by bylo pouze nutným důsledkem, nepředstavuje ovšem samoučelný institut. K tomuto je z podaného rozkladu zřejmé, že výslech svědků měl opět jen přiblížit okolnosti a stav na energetickém trhu, a proto výslech svědků za tímto účelem se zohledněním obsahu podání účastníka řízení považuje Rada za nadbytečný.

Nakonec účastník řízení nesrozumitelně namítá, že k dokazování mimo ústní jednání a zejména k výsledku svědků by měl správní orgán přistoupit pouze tehdy, pokud ústní jednání není z nějakého objektivního důvodu možné. Z napadeného usnesení ani ze spisového materiálu ovšem nevyplývá záměr přikročit k výsledku svědků mimo ústní jednání; dokazování mimo ústní jednání je potom standardním a obecně přijímaným postupem ve správním řízení v případě, že důkazní prostředky představují pouze listinné důkazy, jejichž provedení při ústním jednání by spočívalo toliko v přečtení jejich obsahu, aniž by oprávněná úřední osoba k těmto důkazům sdělovala jakýkoli předběžný právní názor. Rada tudíž považuje tuto námitku za bezpředmětnou. Rada s ohledem na výše uvedené uzavírá, že napadené usnesení Energetického regulačního úřadu, kterým byla zamítnuta žádost o nařízení ústního jednání, je věcně správné a vydané v souladu se zákonem.

b) Rozhodnutí o rozkladu proti rozhodnutí

Rozklad účastníka řízení byl podán včas a splňoval předepsané náležitosti. Na základě podaného rozkladu Rada po jeho projednání v rozkladové komisi zřízené podle § 152 odst. 3 správního řádu a s přihlédnutím k návrhu rozkladové komise rozhodla tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozhodnutí (výroky II., III. a IV.), a to z následujících důvodů.

1. nekalá obchodní praktika – výrok I. napadeného rozhodnutí

Přestupku se podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele dopustí výrobce, dovozce, vývozce, dodavatel, prodávající nebo jiný podnikatel tím, že „*poruší zákaz používání nekalých obchodních praktik.*“

Podle § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele je obchodní praktika nekalá, „*je-li v rozporu s požadavky odborné péče a podstatně narušuje nebo je způsobilá podstatně narušit ekonomické chování spotřebitele, kterému je určena, nebo který je jejímu působení vystaven, ve vztahu k výrobku nebo službě. Je-li obchodní praktika zaměřena na určitou skupinu spotřebitelů, posuzuje se podle průměrného člena této skupiny.*“ Podle § 4 odst. 3 se nekalou obchodní praktikou rozumí „*zejména klamavé konání podle § 5 nebo klamavé opomenutí podle § 5a a agresivní obchodní praktika podle § 5b. Obchodní praktiky, které se považují za nekalé za všech okolností, jsou uvedeny v příloze č. 1 a 2 tohoto zákona.*“ Podle § 4 odst. 4 zákona o ochraně spotřebitele se zakazuje „*užívání nekalé obchodní praktiky před rozhodnutím ohledně koupě, v průběhu rozhodování a po učinění rozhodnutí.*“

Energetický regulační úřad se v první řadě zabýval tím, jaká cena byla sjednána mezi jednotlivými spotřebiteli a účastníkem řízení, když dospěl k závěru, že ve všech případech byla sjednána cena fixní, což je klíčovým zjištěním pro posouzení jednání účastníka řízení spočívajícího v jednostranné změně smluvních podmínek. Právní hodnocení cenových ujednání je v napadeném rozhodnutí popsáno v bodech 104 – 116. Na úvod považuje Rada za vhodné zmínit, že napadené rozhodnutí může do jisté míry vykazovat terminologickou nejednotnost, když kromě termínu „fixní cena“ se v něm objevují též termíny „pevná cena“, potažmo „garantovaná cena“ a závěr, tzn. že účastník řízení nebyl po určitou sjednanou dobu oprávněn cenu zvýšit, je potom ve výroku I. napadeného rozhodnutí ve všech případech postaven na skutečnosti, že spotřebitelé měli sjednanou fixní cenu. U produktů „Hlídáme cenu,“ „Hlídáme cenu 2021“ a „Domácnost EXTRA 1“ byl nicméně učiněn závěr, že cena byla omezená shora při zachování možnosti jejího snížení. V takovém případě se jedná o garantovanou (maximální) cenu, nikoli o cenu fixní (beze změny). Z tohoto důvodu je vhodné ve výroku I. napadeného rozhodnutí provést upřesnění jednotlivých cenových ujednání, aniž by tím však došlo ke změně podstaty vytýkaného přestupku.

Stěžejní je posouzení otázky, zda se skutečně jednalo o ceny fixní či alespoň garantované, a tedy zda účastník řízení opravdu nebyl oprávněn tyto ceny jednostranně zvýšit. Za cenové ujednání s fixní cenou lze označit cenové ujednání, které určitým způsobem vyjadřuje nezměnitelnost ceny po určité období, případně garanci jejího nezvýšení, anebo smluvní ujednání, v němž absentuje oprávnění dodavatele jednostranně měnit smluvní podmínky včetně ceny. V případě vyjádřené garance ceny je pak i možné, aby smlouva obsahovala ujednání o právu dodavatele na jednostrannou změnu smlouvy, aniž by bylo možno jednostrannou změnu provést, buď z toho důvodu, že by ustanovení o jednostranné změně bylo součástí všeobecných obchodních podmínek (pak má podle § 1751 odst. 1 věty

druhé občanského zákoníku přednost ujednání ve smlouvě hlavní), případně by tento závěr byl dovozen výkladem smlouvy (ujednání o nezměnitelnosti konkrétně sjednané ceny by představovalo speciální smluvní ujednání vylučující aplikaci obecného ujednání o jednostranné změně, jinak by smlouva byla neurčitá). Obecně se tedy o fixní cenu jedná tehdy, pokud je možno ze smluvního ujednání dovodit pravidlo o její nezměnitelnosti po určité období. Takové pravidlo dále může být obsahem závazku i na základě sdělení před uzavřením smlouvy (srov. § 1822 občanského zákoníku). Samotná skutečnost, že je ve smlouvě uvedena konkrétní výše ceny, neznamená bez dalšího, že jde o cenu fixní. Takové ustanovení by bylo nutno podrobit dalšímu právnímu výkladu.

V případě produktů „FIX36-VIP“, „FIX36“, „Elektřina s asistencí“, „Zemní plyn s asistencí 1“ a „TGCE Speciál 2020“ Energetický regulační úřad dovedl neměnnou fixní cenu z popisu produktu a omezené doby trvání smluvního závazku. Produkt „FIX36-VIP“ měli sjednaný spotřebitelé [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE]. Z příslušných smluv vyplývá, že si tito tři spotřebitelé sjednali produkt „FIX36-VIP“, přičemž „Cena se řídí sjednaným a platným ceníkem, který je uveřejněn na internetových stránkách Dodavatele (...) a který tvoří nedílnou součást této Smlouvy.“ V ceníku produktu „FIX36-VIP“ se potom uvádí, že „Zákazník tedy získá nákladovou stabilitu domácnosti po celé smluvní časové období. Smlouva je uzavírána na 36 měsíců. Zákazník s produktem ‚FIX 36-VIP‘ eliminuje cenové nárůsty i poklesy na energetickém trhu tím, že má Garantovanou fixní cenu, která se nemění.“ V ceníku produktu „FIX 36“, který měl sjednaný spotřebitel [REDAKCE] a který je taktéž nedílnou součástí smlouvy, je obsaženo ustanovení o garantované fixní ceně prakticky totožného znění. Obdobné ustanovení je pak spojeno též s produktem „Elektřina s asistencí“, který měli sjednaný spotřebitelé [REDAKCE], [REDAKCE] a [REDAKCE], byť není obsaženo v ceníku, nýbrž v popisu produktu, v němž se uvádí, že „Smlouva je uzavírána na 36 měsíců. Zákazníci s produktem ‚Elektřina s asistencí‘ eliminují cenové nárůsty i poklesy na energetickém trhu tím, že mají Garantovanou fixní cenu dle příslušného ceníku, která se po celou dobu smluvního vztahu nemění.“ Taktéž v popisu produktu je citované ujednání obsaženo u produktu „Zemní plyn s asistencí 1“, který měla sjednaná spotřebitelka [REDAKCE]. U produktu „TGCE Speciál 2020“, který měla sjednaná spotřebitelka [REDAKCE], je sjednána doba trvání smlouvy do 31. prosince 2022, přičemž v ceníku produktu stojí, že „Zákazník tedy získá nákladovou stabilitu domácnosti po celé smluvní časové období. Smlouva je uzavírána na období do 31. 12. 2022. Zákazník s produktem ‚TGCE Speciál 2020‘ eliminuje cenové nárůsty i poklesy na energetickém trhu tím, že má Garantovanou fixní cenu, která se nemění, po celou dobu smluvního vztahu.“

V případě produktů „FIX36-VIP“ a „FIX36“ je nedílnou součástí smlouvy ceník, v rámci něhož je výslovně stanoveno, že smlouva je uzavírána na dobu určitou, tj. 36 měsíců, a zákazník má s daným produktem garantovanou fixní cenu, která se nemění. Ze závěrečných ustanovení smlouvy u produktů „Elektřina s asistencí“ a „Zemní plyn s asistencí 1“ potom vyplývá, že u těchto produktů je nedílnou součástí smlouvy též dokument s popisem produktu se všemi přílohami, z něhož rovněž vyplývá, že smlouva je uzavírána na dobu určitou, tj. 36 měsíců, a zákazník má s daným produktem garantovanou fixní cenu podle příslušného ceníku, která se po celou dobu smluvního vztahu nemění. Prakticky totéž vyplývá i z ceníku produktu „TGCE Speciál 2020“. Rada se s ohledem na výše uvedené ztotožňuje se závěry Energetického regulačního úřadu v tom smyslu, že v případě uvedených produktů byla sjednána fixní cena, když tento charakter cenového ujednání vyplývá z dokumentů, které jsou nedílnou

součástí smlouvy. Ostatně ani pouhé uvádění těchto informací v popisu produktu by nebylo bez významu, neboť podle § 1844 odst. 1 občanského zákoníku, ve znění účinném do 5. ledna 2023, platilo, že uzavřená smlouva musí být v souladu s údaji, které byly spotřebiteli sděleny před uzavřením smlouvy. Má-li se obsah smlouvy přesto od těchto údajů lišit, musí to být spotřebiteli sděleno před uzavřením smlouvy a změny musí být ve smlouvě výslovně označeny; jinak platí jako obsah smlouvy údaj pro spotřebitele příznivější.

V případě produktů „Hlídáme cenu“ a „Hlídáme cenu 2021“ Energetický regulační úřad z popisu těchto produktů dovodil, že tyto produkty zabraňují pohybu ceny směrem nahoru. V ceníku produktu „Hlídáme cenu“, který je nedílnou součástí smluv uzavřených se spotřebiteli [REDAKCE] a [REDAKCE], se uvádí, že *„Tento produkt je vhodný pro zákazníky, kteří požadují prevenci proti zvýšení ceny během smluvního období, které trvá 36 měsíců. Produkt ‚Hlídáme cenu‘ zabraňuje pohybu ceny směrem nahoru.“* Totéž ustanovení pak obsahuje ceník k produktu „Hlídáme cenu 2021“, který měl sjednaný spotřebitel [REDAKCE], tzn. doba trvání smluvního období 36 měsíců a garance nemožnosti zvýšení ceny. Rada s ohledem na uvedené dospěla k závěru, že nemožnost zvýšit cenu u těchto produktů Energetický regulační úřad posoudil správně, avšak považuje za vhodné terminologicky odlišit toto cenové ujednání tak, že se jedná o garantovanou (maximální) cenu a nespojit všechna ujednání pod pojem „fixní cena“.

V případě produktu „Domácnost EXTRA 1“, který měl sjednaný spotřebitel [REDAKCE], Energetický regulační úřad dovodil, že přímo ve smlouvě byla uvedena cena za silovou elektřinu 1 130 Kč/MWh bez DPH ve vysokém i nízkém tarifu, přičemž tato cena odpovídala produktovému ceníku. V napadeném rozhodnutí je však vyjádřena pochybnost o způsobu sjednání ceny. Proto Energetický regulační úřad odkazuje na e-mailové potvrzení ceny a platnosti smlouvy, které spotřebiteli zaslal zprostředkovatel, společnost Občanům s.r.o., v němž se uvádí, že *„Cena je fixovaná shora, tudíž po celou dobu platnosti smlouvy nemůže dojít k jejímu zvýšení“* a dále že cena ve vysokém tarifu i nízkém tarifu byla sjednána na částku 1 130 Kč/MWh bez DPH a stálý měsíční plat 60 Kč se zahájením dodávek od 17. listopadu 2021. Energetický regulační úřad dospěl k závěru, že byla sjednána cena fixní s tím, že je potřeba aplikovat § 1812 odst. 1 občanského zákoníku, podle kterého lze-li obsah smlouvy vyložit různým způsobem, použije se výklad pro spotřebitele příznivější (zde výklad vylučující jednostrannou změnu smlouvy dodavatelem). Podle názoru Rady zde ovšem ani jiný výklad smluvních ustanovení nepřipadá do úvahy (tj. nejde o otázku výkladu příznivého a méně příznivého), neboť účastník řízení se zákazníkem uzavřel nepochybně smlouvu na dobu určitou 12 měsíců s odkazem na ceník produktu „Domácnost EXTRA 1“, přičemž smlouva dále obsahovala ustanovení: *„Cena se řídí sjednaným a platným ceníkem, který je uveřejněn na internetových stránkách Dodavatele www.tgcenergie.cz a který tvoří nedílnou součást této Smlouvy, není-li výslovně sjednána cena individuální. Dodavatel je oprávněn cenu změnit postupem sjednaným ve VOP.“* Ať už by šlo o cenu individuální, což se v posuzovaném případě z ničeho nepodává, nebo naopak o cenu určenou ceníkem (smlouva obsahuje odkaz na ceník konkrétního produktu), účastník řízení byl cenu oprávněn jednostranně měnit toliko postupem podle všeobecných obchodních podmínek. V čl. 9 VOP 2019 je uvedeno *„V případě Smlouvy na dobu neurčitou jsme oprávněni měnit cenu skutečně odebrané komodity. (...) V případě Smlouvy na dobu určitou jsme oprávněni snížit cenu skutečně odebrané komodity.“* Jelikož měl [REDAKCE] sjednanou smlouvu na dobu určitou, byl účastník řízení oprávněn

jednostranně měnit cenu toliko ve smyslu jejího snížení. Jednalo se tedy o garantovanou (maximální) cenu.

Pokud se v této souvislosti účastník řízení v průběhu řízení dovolával bodu 6.9 VOP 2021, podle něhož „*Jsmo oprávněni změnit smluvní podmínky dodávek komodity, zejména změnit cenu za dodávku komodity, a to jak v případě ceny sjednané odkazem na ceník (např. formou změny Ceníku), tak v případě ceny sjednané jiným způsobem, a/nebo změnit VOP a/nebo sjednaný produkt a/nebo produktové podmínky a/nebo Ceníku doplňkových služeb, kdykoliv v průběhu trvání smluvního vztahu, a to zejména v případech, že se významně změni cenové nebo jiné podmínky na relevantních trzích. Cena za dodávku komodity tak může být měněna i v případech, kdy byla původně sjednána jako cena pevná (např. v rámci sjednání Pevné ceny) nebo jako cena jinak výslovně sjednaná na dobu určitou (např. v rámci produktových podmínek), a to i v rámci příslušného období (např. Období Pevné ceny). Cena za dodávku komodity může být změněna též tak, že individuálně sjednaná cena bude nahrazena cenou určenou odkazem na stanovený Ceník. Zvýšení ceny za dodávku komodity nebo změny jiných smluvních podmínek dodávek komodity zveřejňujeme na www.tgcenergie.cz, a současně Vám to oznamujeme písemně s možností zachování písemné formy odesláním datovou schránkou nebo e-mailem, popř. jiným způsobem dle VOP.*“, pak Rada předně uvádí, že zákazníkům oznamoval jednostrannou změnu ceny na základě VOP 2021, které v době oznámení (dne 8. října 2021) ještě nebyly účinné (účinnost od 14. listopadu 2021). Svě právní jednání směřující k jednostranné změně závazků opíral o smluvní ustanovení, které v době učinění tohoto jednání nebylo účinné, na smluvní vztah ani teoreticky nemohlo dopadat, a tudíž nemohlo představovat založení oprávnění k jednostranné změně závazku.

Rada se přitom ztotožňuje i s posouzením nepřiměřenosti daného ujednání v bodě 6.9 VOP 2021, jak ji prvostupňový orgán shledal v bodě 133 a násl. odůvodnění napadeného rozhodnutí. Uvedená otázka by nicméně byla za relevantní v případě, že by se uvedené VOP 2021 na předmětné jednostranné zvýšení cen vztahovaly, anebo sama změna VOP 2019 na VOP 2021 byla v souladu se zákonem a požadavkem přiměřenosti.

Podle § 1752 odst. 1 občanského zákoníku, uzavírá-li strana v běžném obchodním styku s větším počtem osob smlouvy zavazující dlouhodobě k opětovným plněním stejného druhu s odkazem na obchodní podmínky a vyplývá-li z povahy závazku již při jednání o uzavření smlouvy rozumná potřeba jejich pozdější změny, lze si ujednat, že strana může obchodní podmínky *v přiměřeném rozsahu* změnit. Ujednání je platné, pokud bylo předem alespoň ujednáno, jak se změna druhé straně oznámí a pokud se této straně založí právo změny odmítnout a závazek z tohoto důvodu vypovědět ve výpovědní době dostatečné k obstarání obdobných plnění od jiného dodavatele; nepřihlíží se však k ujednání, které s takovou výpovědí spojuje zvláštní povinnost zatěžující vypovídající stranu. Jak uvádí doktrína, „*Součástí smlouvy mohou být i ujednání o změně či určení závazku, ať určitou právní událostí (srov. též § 600 větu druhou), právním jednáním třetí osoby (srov. též § 1749) nebo i právním jednáním samotné smluvní strany (srov. též § 1752 nebo 1926). Může se jednat o případ, kdy kupní cenu určí ex post vypracovaný znalecký posudek, ale i o jiné případy, kdy se určité osobě vyhrazuje moc určit po uzavření smlouvy předmět, rozsah, místo, čas či jiný modus plnění. Ujednání, které vyhrazuje moc vymezit obsah závazku jedné ze smluvních stran, se musí pohybovat v užších hranicích. Nepochybně nelze platně smluvit možnost, že jedna ze stran může závazek změnit o své vůli libovolně (srov. Hulmák, 2012, část III. oddíl 3.). Neplatná však může být i řada dalších ujednání, která umožní jednostrannou volbu v příliš širokém rozsahu (§ 1759*

11–12). Avšak mám za to, že je platné ujednání, které připouští jednostrannou změnu či vymezení v přiměřeném a mravném rozsahu (srov. Mayr, 1928, s. 8 a pozn. č. 2; Sedláček, 1933, s. 19 pro obchodní podmínky; § 315 BGB; čl. II.-9:105 DCFR; i širokou dispozitivnost dle § 1 odst. 2). Ostatně druhou stranu lze ochránit i při zachování platnosti doložky připouštějící jednostrannou změnu či vymezení: jako neplatné lze posoudit i jen navazující právní jednání, kterým se strana na základě smluvní doložky pokouší závazek změnit či vymezit zneužívajícím způsobem (viz Hulmák, M. a kol. *Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část* (§ 1721–2054). Komentář. 1. vydání. nakl. C. H. Beck, Praha 2014, str. 297 a násl.).“.

Výše uvedené závěry doktrína vztahuje nejen na změny všeobecných obchodních podmínek, ale smlouvy obecně. Platí tedy, že i v případě jednostranné změny musí jít o situaci, kdy smlouvu lze změnit nebo zrušit jen se souhlasem všech stran (viz § 1759 občanského zákoníku), čímž je míněna situace jednostranné změny smlouvy v podobě, jaká byla stranami předem sjednána jako přípustná. Vychází-li Rada ze smlouvy uzavřené mezi účastníkem řízení a [REDAKCE], v závěrečných ustanoveních smlouvy bylo sjednáno „Zákazník bere na vědomí, že Dodavatel je oprávněn VOP měnit. Změna VOP bude Zákazníkovi oznámena zejména zasláním nových VOP na kontaktní email/zákaznický účet Zákazníka a zveřejněním nových VOP na internetových stránkách www.tgcenergie.cz Dodavatele. V případě nesouhlasu se změnou VOP je Zákazník oprávněn odstoupit od Smlouvy, a to dle podmínek sjednaných ve VOP. Neodstoupí-li Zákazník od Smlouvy stanoveným způsobem, pak nové VOP nahrazují původní a stávají se součástí Smlouvy.“ Smluvní strany si tedy možnost jednostranné změny všeobecných obchodních podmínek sjednaly, posuzované smluvní ujednání je však zdánlivé pro absenci vymezení jakéhokoli důvodu pro tuto změnu [zdánlivost pro rozpor s § 1814 písm. g) občanského zákoníku].

I kdyby však byla Radou připuštěna možnost změny VOP 2019 na VOP 2021, taková změna však nemůže být zcela libovolná. Ustanovení § 1752 odst. 1 občanského zákoníku v tomto ohledu požaduje, aby změna byla provedena v přiměřeném rozsahu. Podle § 1753 občanského zákoníku ustanovení obchodních podmínek, které druhá strana nemohla rozumně očekávat, je neúčinné, nepřijala-li je tato strana výslovně; k opačnému ujednání se nepřihlíží. Zda se jedná o takové ustanovení, se posoudí nejen vzhledem k jeho obsahu, ale i ke způsobu jeho vyjádření.

V případě zákazníka [REDAKCE] byla na základě smlouvy s odkazem na VOP 2019 sjednána cena, kterou účastník řízení nebyl oprávněn jednostranně měnit směrem nahoru, možnost jednostranné změny ceny byla sjednána toliko ve smyslu jejího možného snížení. Smlouvy uzavírané účastníkem řízení s odkazem na VOP 2019 vycházely z toho, že pokud byly uzavírány na dobu neurčitou s možným předpokladem dlouhodobého plnění, pak účastník řízení byl oprávněn měnit cenu dodávané komodity (Rada nyní ponechává stranou, zda takto sjednané právo odpovídalo právním předpisům, jelikož to pro posuzovaný případ není podstatné), v případě smluv uzavřených na dobu určitou bylo zákazníkům garantováno, že po dobu trvání smluvního vztahu nedojde ke zvýšení cen dodávané komodity. Za těchto podmínek zákazník [REDAKCE] uzavřel smlouvu s účastníkem řízení, přičemž se legitimně domníval, že mu po dobu trvání smluvního vztahu nebude cena měněna směrem nahoru. Zákazník pouze uzavřením smlouvy souhlasil s možnou změnou všeobecných obchodních podmínek, nikoli se změnou podstaty smluvního závazku. Taková změna, která oproti původnímu ustanovení, zapovídajícímu změnu ceny směrem nahoru, a nutně tedy

chránícího zákazníka před zvýšením cen, poskytuje oprávnění dodavateli tuto cenu jednostranně zvyšovat, nemůže být v žádném případě považována za přiměřenou. Předmětné ustanovení VOP 2021 je nutné v důsledku toho považovat za neúčinné podle § 1753 občanského zákoníku.

Kromě toho, že si účastník řízení tímto způsobem nově v rozporu s dojednaným obsahem závazku založil právo na jednostrannou změnu ceny, a to nepřiměřeným způsobem, realizovaná jednostranná změna navíc spočívala ve změně ceny stanovené ceníkem (s nemožností cenu zvýšit), na cenu, která nebyla konkrétně stanovena, ale byla závislá na výsledku obchodování s komoditou na krátkodobém velkoobchodním trhu, a to navíc v době, kdy bylo zcela zřejmé, že minimálně po určitou přechodnou dobu budou tyto ceny na krátkodobém velkoobchodním trhu několikanásobně vyšší oproti cenám před „energetickou krizí“. Za přiměřenou nelze považovat takovou jednostrannou změnu ceníku, kdy cena ujednaná v konkrétní částce je změněna na předem neznámou cenu s dynamickým určením, která je odvozená od výsledků budoucího obchodování komodity na velkoobchodním trhu, tj. zákazník předem vůbec nemá informaci o tom, jaká cena mu bude následně účtována. Taková změna z povahy věci nemůže být přiměřená, neboť dochází k zásadní změně cenového ujednání v samotném způsobu určení ceny, která již není předmětem předchozí dohody či předmětem stanovení dodavatelem tak, aby se s její výší mohl spotřebitel seznámit a případně odstoupit od smlouvy, ale cena je konstruována pouze s ohledem na to, aby účastník řízení jako dodavatel nesl nulové podnikatelské riziko. Nelze se přitom domnívat, že by [REDAKCE] sjednával smlouvu s vědomím toho, že cena jemu účtovaná může být prakticky jakákoliv a výrazně se odchylovat od ceny sjednané. Taková změna je nejen nepřiměřená a pro zákazníka nepředvídatelná (při uzavření smlouvy ji nemohl rozumně předpokládat), ale jejím prostřednictvím dochází k zásadní změně v charakteru závazku a ke změně jedné z podstatných náležitostí smlouvy, proto ji nelze bez výslovného souhlasu zákazníka připustit. I z tohoto důvodu je třeba předmětné ustanovení VOP 2021 považovat za nepřiměřené, a tedy neúčinné.

Z tohoto důvodu se Rada ztotožňuje se závěrem Energetického regulačního úřadu, že i v případě [REDAKCE] nebylo možné účastníkem řízení jednostranně zvyšovat cenu, byť i zde je nutné doplnit, že sjednanou cenu mezi účastníkem řízení a [REDAKCE] nelze považovat za fixní, ale za garantovanou (maximální) cenu.

Na základě výše uvedeného lze uzavřít, že všichni spotřebitelé uvedení v napadeném rozhodnutí měli s účastníkem řízení cenová ujednání zabraňující buď jakékoli změně ceny, nebo alespoň jejímu zvýšení, a to na základě smluvních ujednání, která mají před zněním všeobecných obchodních podmínek přednost, případně pro shledání neúčinnosti ustanovení VOP 2021, které účastníkovi řízení podle jeho názoru mělo zakládat právo na jednostrannou změnu ceny.

Účastníkovi řízení je v případě nekalé obchodní praktiky, které se měl dopustit 13 dílčími útoky uvedenými ve výroku I. napadeného rozhodnutí vytýkáno, že přistoupil ke změně produktu či smluvních podmínek, a především cenových ujednání, přesto, že spotřebitelé měli sjednanu fixní či garantovanou (maximální) cenu za dodávku energie po určité období. Energetický regulační úřad dospěl k závěru, že dané jednání naplňuje znaky nekalé obchodní praktiky podle generální klauzule ve smyslu § 4 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele. Rada však po posouzení jednání účastníka řízení, obsahu oznámení zasílaných jednotlivým spotřebitelům, včetně obsahu e-mailových sdělení, dospěla k závěru, že obchodní

praktika účastníka řízení měla být posouzena jako klamavé konání podle § 5 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele. K tomu je třeba konstatovat, že při posuzování podřazení jednání pod skutkové podstaty zákona o ochraně spotřebitele (viz rozsudek Nejvyššího soudu č. j. 7 As 110/2014-52) je postupováno od speciálních skutkových podstat k obecným, tj. generální klauzule by měla být aplikována při vyčerpání ostatních skutkových podstat.

Jelikož se jedná o změnu právní kvalifikace v rámci řízení o rozkladu, byla účastníkovi řízení dána přípisem č. j. 14760-19/2022-ERU ze dne 18. října 2023 možnost vyjádřit se ke zvažované změně právní kvalifikace, na což účastník řízení reagoval vyjádřením ze dne 1. listopadu 2023. Účastník řízení předně upozorňuje, že případná změna kvalifikace mohla být provedena již v dosavadním průběhu řízení, neboť Energetický regulační úřad měl k dispozici široké spektrum informací a podkladů pro určení odůvodněného závěru ohledně právní kvalifikace jednání účastníka řízení. Postupem Rady při zvažované změně právní kvalifikace nebylo účastníkovi řízení umožněno plnohodnotné využití práva na obhajobu, v důsledku čehož dochází k porušení práva na spravedlivý proces. Dosavadní obrana účastníka řízení včetně předkládání relevantních tvrzení a důkazních materiálů na svou obranu totiž vycházela z dosavadní právní kvalifikace Energetického regulačního úřadu. K samotné právní kvalifikaci pak účastník řízení upozorňuje na rozhodovací praxi Energetického regulačního úřadu, v níž bylo opakovaně dovozeno, že se nejedná o klamavé konání, jde-li o změnu produktu s fixní či jinak garantovanou cenou na produkt s cenou stanovenou jiným způsobem s možností zákazníka odstoupit od smlouvy. Účastník řízení potom po celou dobu řízení konstantně deklaruje, že k jednostranné změně předmětných smluv oprávněn byl. Zároveň účastník řízení upozorňuje na extrémní disproporci v ukládání pokut a opakuje již dříve uváděné významné skutečnosti a polehčující okolnosti.

Značná část vyjádření účastníka řízení ze dne 1. listopadu 2023 podle názoru Rady směřuje k procesní otázce změny právní kvalifikace, tudíž dříve, než bude přistoupeno k odůvodnění této změny, je nutné vypořádat se s touto argumentací poukazující na porušení práva na spravedlivý proces. Rada ovšem tuto námitku účastníka řízení neshledává důvodnou. Ze strany Rady nedošlo k provedení žádných nových důkazů, nýbrž pouze ke změně právní kvalifikace jednání účastníka řízení na základě před vydáním napadeného rozhodnutí zjištěných skutečností a shromážděných podkladů, na což byl účastník řízení, právě proto, aby nebylo vydáno překvapivé rozhodnutí, a proto, aby se mohl náležitě hájit, upozorněn a byla mu poskytnuta dostatečná lhůta k vyjádření. V tomto ohledu není zřejmé, jak by mohlo být ze strany Rady porušeno právo na spravedlivý proces, když právě za účelem jeho zajištění byl účastník řízení na zvažovanou změnu právní kvalifikace upozorněn a byla mu dána možnost uplatnit své právo na obhajobu včetně možnosti vyjádřit se k podkladům rozhodnutí.

Pokud jde o změnu právní kvalifikace, k níž bylo Radou přistoupeno, podle § 5 odst. 1 zákona o ochraně spotřebitele platí, že obchodní praktika se považuje za klamavou, „*pokud obsahuje věcně nesprávnou informaci a je tedy nepravdivá, což vede nebo může vést spotřebitele k rozhodnutí ohledně koupě, které by jinak neučinil.*“ V první řadě je nutno odmítnout námitku účastníka řízení, podle níž by měla Rada posouzením jeho obchodní praktiky podle citovaného ustanovení jako klamavého konání v rozporu s § 2 odst. 4 správního řádu zakládat nedůvodné rozdíly při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů, když i podle zmíněného ustanovení musí správní orgán dbát též na to, aby přijaté řešení odpovídalo okolnostem daného případu. Účastník řízení sice ve svém vyjádření ze dne 1. listopadu 2023 poukazuje na rozhodovací praxi Energetického regulačního úřadu, nicméně

opomíjí, že je potřeba při rozhodování zohledňovat právě okolnosti konkrétního případu a nelze bez dalšího přebírat závěry jiných rozhodnutí. Jestliže účastník řízení tvrdí, že v minulosti bylo Energetickým regulačním úřadem opakovaně dovozeno, že se nejedná o klamavé konání, jednalo o změnu produktu s fixní či jinak garantovanou cenou na produkt s cenou stanovenou jiným způsobem, s možností zákazníka odstoupit od smlouvy, opomíjí okolnosti, jež mu byly nastíněny i přípisem č. j. 14760-19/2022-ERU ze dne 18. října 2023, když pochopitelně klamavé konání v žádném případě nespočívá čistě jen ve změně produktu či ceny.

Rada ve vztahu k uvedenému konstatuje, že v případě skutkově komplikovanějších praktik může být diskutabilní, o jakou skutkovou podstatu nekalých obchodních praktik by se mělo jednat, přičemž vyloučeno není ani posouzení jednoho komplexního skutku jakožto současně agresivního a současně klamavého jednání. V případě jednání kladených za vinu účastníkovi řízení ve výroku I. napadeného rozhodnutí se jedná též o jednání komplexní, kdy vůči zákazníkům je prezentován jiný obsah závazku, než bylo ujednáno, v důsledku čehož je určité jednání účastníka řízení rozporné se smlouvou prezentováno jako dovolené, a zároveň jsou v souvislosti s tím zákazníkovi nabízeny jiné alternativy, na které pokud by přistoupil, tak by zhoršil své právní postavení. Rada má za to, že převažující charakter tohoto jednání spočívá v klamání spotřebitelů, neboť stěžejním východiskem těchto praktik je nerespektování sjednané garance ceny a vydávání takového jednání za právně dovolené, přičemž s ohledem na způsob prezentování informací zákazníkům je povaha takového jednání komisivní (nejde tedy o klamavé opomenutí).

E-mailová sdělení a samotná oznámení o změně smluvních podmínek, produktů a cen jsou obsažena v jednotlivých přiložených spisech. U produktů „FIX36-VIP“, „FIX36“, „Elektrina s asistencí“, „Zemní plyn s asistencí 1“, „TGCE Speciál 2020“ a „Domácnost EXTRA 1“ účastník řízení oznámil, že v souladu s uzavřenou smlouvou a všeobecnými obchodními podmínkami dochází s účinností od 14. listopadu 2021 ke změně všeobecných obchodních podmínek, s účinností od 15. listopadu 2021 potom ke změně produktu na produkt „BONUS elektrina/plyn s roční úsporou“ a ke změně ceny. Dále bylo uvedeno, že spotřebitel je oprávněn v souladu s § 11a odst. 5 energetického zákona bez uvedení důvodů od smlouvy odstoupit. V samotných oznámeních – dopisech, které při zasílání elektronickou cestou tvořily přílohu popsaného e-mailového sdělení se opět uvádí, že dochází ke změně všeobecných obchodních podmínek, změně produktu a změně ceny s možností spotřebitele od smlouvy odstoupit, popřípadě změnit produkt na produkt „Elektrina/plyn bez bonusu“. U produktu „Hlídáme cenu“ a „Hlídáme cenu 2021“ e-mailové sdělení rovněž obsahuje tvrzení, že účastník řízení postupuje v souladu se smlouvou a obchodními podmínkami, upravuje cenovou hladinu produktu a spotřebitel je oprávněn od smlouvy odstoupit. Totéž poté vyplývá ze samotného oznámení – dopisu.

Primárně bylo v tomto směru stěžejní určit, zda účastník řízení byl skutečně oprávněn tímto způsobem jednostranně změnit obsah závazku. Jestliže byla ve smlouvách s jednotlivými spotřebiteli ujednána cena fixní či garantovaná (maximální) cena, jak bylo zjištěno výše, pak jakékoli ujednání vyplývající z všeobecných obchodních podmínek umožňující jednostranně měnit ceník nemůže účastníka řízení opravňovat k jednostrannému zásahu do závazku v tomto směru, neboť takové ujednání nemá s ohledem na přednost fixně sjednané ceny ve smlouvě hlavní (ve spojení s ceníkem) žádné právní účinky. Ostatně to odpovídá i zákonné úpravě obsažené v § 1751 větě druhé občanského zákoníku, podle které odchýlná ujednání ve smlouvě mají před zněním obchodních podmínek přednost. Tato úprava vychází z předpokladu, že to,

co si strany konkrétně ujednaly mimo obchodní podmínky, odpovídá vůli stran spíše než to, co je součástí obchodních podmínek jako určitých typizovaných ujednání využitelných v typově stejných transakcích. V projednávaném případě se přitom nejednalo o prosté zvýšení ceníkové ceny, ale spotřebitelé měli hradit cenu dynamicky určenou (někdy označovaná jako tzv. spotová cena), odvozenou od výsledku obchodování na krátkodobých (tzv. spotových) trzích s energiemi. V případě zákazníka [REDAKCE] pak nemožnost jednostranné změny ceny byla shledána i přes znění VOP 2021, na základě kterého účastník řízení dovozoval své právo na jednostrannou změnu ceny, jak bylo podrobně uvedeno výše.

Vzhledem ke skutečnosti, že všichni spotřebitelé uvedení v napadeném rozhodnutí měli sjednanu fixní cenu, popř. garantovanou (maximální) cenu, účastník řízení nebyl, jak je dovozeno výše, oprávněn přistoupit k jednostranné změně závazku způsobem, jakým to učinil. Pokud tedy účastník řízení oznámil, ať už v e-mailových sděleních či přímo v dopisech adresovaných spotřebitelům uvedeným v napadeném rozhodnutí, že postupuje v souladu se smlouvou a všeobecnými obchodními podmínkami, obsahují tato oznámení nesprávnou a nepravdivou informaci o právu účastníka řízení učinit jednostrannou změnu obsahu závazku, v jejímž důsledku dochází ke zvýšení ceny. Již tato informace podle názoru Rady významně ovlivnila další rozhodování spotřebitelů, neboť ti pak vycházeli právě ze skutečnosti, že účastník řízení obsahy jejich závazků změnil oprávněně, ačkoli tomu tak nebylo. Spotřebitelům byly potom nabídnuty tři varianty postupu, jak mohou reagovat na jednostrannou změnu činěnou účastníkem řízení. Pokud by spotřebitelé nesouhlasili s novým produktem „BONUS elektřina/plyn s roční úsporou“ (první variantou byl tedy souhlas se změnou, u něhož ani není vyžadována výslovnost tohoto souhlasu), účastník řízení nabízí další dvě varianty postupu, a to odstoupit od smlouvy podle § 11a odst. 5 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, nebo změnit produkt na „Elektřina/plyn bez bonusu“. V případě produktu „Hlídáme cenu 2022“ to je potom možnost vypovědět smlouvy podle § 11a odst. 4 energetického zákona, ve znění účinném od 1. ledna 2022. Spotřebitelům tak nejenže byla dána nesprávná a nepravdivá informace o tom, že účastník řízení je oprávněn přistoupit k jím provedené jednostranné změně, ale zároveň též informace že spotřebitelé mohou tuto změnu buď akceptovat, anebo při nesouhlasu mohou změnit produkt, či ukončit závazkový vztah s účastníkem řízení. Účastník řízení tak informoval spotřebitele o možnostech rozhodnutí, které prezentoval jako jediné možné. Přitom při sjednání fixní ceny či garantované (maximální) ceny neměl účastník řízení právo jednotlivé spotřebitele před volbu změnit produkt, vypovědět závazek či od smlouvy odstoupit kvůli jednostranné změně produktu a ceny vůbec postavit.

Rada má tak v tomto ohledu za to, že byly naplněny znaky klamavého konání, když byli spotřebitelé navzdory sjednaným fixním, potažmo garantovaným (maximálním) cenám, do kterých účastník řízení nemohl jednostranně zasahovat (čehož si musel být vědom), informováni o možnosti účastníka řízení provést takovýto jednostranný zásah do obsahu závazků a současně byli postaveni před varianty rozhodnutí ohledně budoucnosti závazkového vztahu s účastníkem řízení a svého odběru energie, když veškeré tyto informace byly s ohledem na nemožnost jednostranné změny či nemožnost jednostranného zvýšení ceny nesprávné a nepravdivé.

Rada v tomto ohledu tedy nepovažuje za příléhavé hodnocení Energetického regulačního úřadu, který v napadeném rozhodnutí dovodil, že oznámení účastníka řízení neuvádí spotřebitele v omyl ohledně ceny, která bude uplatňována (účtována), jelikož ceníky

obsahují dostatečné informace o výši ceny za dodávané komodity. Pokud jde o ceny produktu „BONUS elektřina/plyn s roční úsporou“, pak je v tomto ceníku v rámci obchodní sazby k ceně za dodávku VT a NT pro všechny distribuční sazby uvedeno: „Cena za 1 MWh komodity v daném období se stanovuje jako součet součinů hodinových spotřeb a jednotkových cen zobchodovaných na krátkodobém denním trhu organizovaném společností OTE, a.s., vydělených naměřenou spotřebou za shodné období (dle dat z www.ote-cr.cz, přepočítané na K4 (dle platného kurzu www.cnb.cz k danému dni), a poplatku za zajištění nákupu a dodávek pro Vaše odběrné místo za 1 MWh ve výši 250 Kč bez DPH (302,5 Kč s DPH)“; podobně je v rámci obchodní ceny za plyn k odebranému zemnímu plynu uvedeno: „Cena za 1 MWh komodity v daném období se stanovuje jako součet součinů denních spotřeb a jednotkových cen zobchodovaných na krátkodobém vnitrodenním trhu organizovaném společností OTE, a.s., vydělených naměřenou spotřebou za shodné období (dle dat z www.ote-cr.cz, přepočítané na Kč (dle platného kurzu www.cnb.cz k danému dni) a poplatku za zajištění nákupu a dodávek pro Vaše odběrné místo za 1 MWh ve výši 250 Kč bez DPH (302,5 Kč s DPH)“. V případě produktu „Hlídáme cenu 2022“ je pak u každé distribuční sazby uvedena buď nová cena ve vysokém tarifu a nová cena v nízkém tarifu, potažmo jen nová cena ve vysokém tarifu. Energetický regulační úřad má sice pravdu v tom, že nové ceníky obsahují informace o výši ceny, popřípadě informace o způsobu výpočtu ceny, což by obecně mohlo postačovat, aby spotřebitel nebyl uveden v omyl a poznal případnou nevýhodnost nového produktu, nicméně pouze za předpokladu, že by účastník řízení zákazníkům v rozporu se sjednanými závazky neprezentoval, že je k takovému postupu oprávněn. Pokud jde o nově uplatňované „spotové“ ceny, podle názoru Rady si průměrný spotřebitel nemůže udělat přesnou představu o tom, v jakých výších se může cena za dodávku komodity v důsledku aktuálních cen na velkoobchodním trhu pohybovat oproti původně sjednaným cenám, neboť mu běžně vůbec není známo, v jakých částkách se aktuálně na burzách komodita obchoduje. Cena se tak stává pro zákazníka naprosto nepředvídatelnou a neodhadnutelnou, přičemž ze strany obchodníka je tak v podstatě veškeré obchodní riziko přeneseno na spotřebitele, v posuzovaném případě ze strany účastníka řízení svévolně a za nepravdivého informování spotřebitelů také manipulativně. Kupříkladu u ceny elektřiny v ceníku k produktu „BONUS elektřina/plyn s roční úsporou“ je jedinou konkrétní cenou „poplatek za zajištění nákupu a dodávek“, která je na první pohled nízká, proto může svádět k představě, že se jinak s celkovou cenou nemůže stát nic zvláštního oproti ceně doposud sjednané, či spíše že bude cena ještě nižší.

Účastník řízení jím zvolený postup v oznamovacích dopisech, popř. e-mailových sděleních odůvodnil popisem složitého období na energetickém trhu, které jej přinutilo k rozhodnutí uvést na trh nové produkty a služby, popř. upravit cenovou hladinu produktu. I z podaného rozkladu účastníka řízení vyplývá, že účastník řízení považuje okolnosti na energetickém trhu za podstatné pro posouzení jeho jednání a zároveň za odůvodňující toto jednání spočívající v jednostranné změně obsahu závazků sjednaných se spotřebiteli. V podání ze dne 21. listopadu 2022 účastník řízení uvádí též, že k vytýkaným obchodním praktikám přistoupil za účelem zachování své existence, neboť kdyby nepřišla jeho včasná reakce, musel by ukončit obchodní činnost. Energetický regulační úřad ovšem podle názoru Rady vyhodnotil okolnosti pojící se s výše uvedenou obchodní praktikou účastníka řízení správně, když energetickou krizi jako samotnou nepovažoval za tzv. vyšší moc. Rada upozorňuje, že to byl účastník řízení, kterého zastihla energetická krize nepřipraveného a který doplatil na do té doby zaujímanou obchodní strategii spočívající mj. v nabízení produktů za nízkou cenu

s dlouhodobou fixací. Jestli potom účastník řízení namítá že většina dodavatelů přistupovala ke změnám produktů či cen, pak z napadeného rozhodnutí jasně vyplývá, že účastník řízení je postihován z toho důvodu, že k dané změně nebyl oprávněn, když změna ceny ani jednostranná změna ceny není obecně vyloučena. Pokud existují subjekty, které činily podobné kroky jako účastník řízení, aniž by k tomu byly oprávněny, není to důvod, který by zprostil účastníka řízení odpovědnosti za přešůpek.

Neschopnost účastníka řízení plnit za sjednaných cenových podmínek navíc nemá vliv na plnění závazku či dokonce nezpůsobuje jeho zánik, neboť ve smyslu § 1764 občanského zákoníku platí, že změní-li se po uzavření okolnosti do té míry, že se plnění podle smlouvy stane pro některou ze stran obtížnější, nemění to nic na její povinnosti splnit dluh. Za určité podstatné změny okolností ve smyslu § 1765 občanského zákoníku se může jedna ze smluvních stran domáhat pouze obnovení jednání o smlouvě, na což poukazuje i účastník řízení. Uplatnění práva na obnovení jednání za splnění přesně specifikovaných podmínek ve smyslu § 1765 odst. 1 občanského zákoníku, tedy změní-li se okolnosti tak podstatně, že změna založí v právech a povinnostech stran zvlášť hrubý nepoměr znevýhodněním jedné z nich buď neúměrným zvýšením nákladů plnění, anebo neúměrným snížením hodnoty předmětu plnění, ovšem v žádném případě nespočívá v jednostranné změně obsahu závazku s umožněním druhé straně od tohoto závazku odstoupit. Takovýto výklad účastníka řízení, který považuje za výkon práva obnovit jednání jednostrannou změnu podstatných náležitostí smlouvy, nelze akceptovat. Obzvláště potom specifíčnost spotřebitelských smluv, v rámci kterých spotřebitelé vystupují jako slabší smluvní strana chráněná příslušnými zákonnými ustanoveními, zcela vylučuje výklad nastíněný účastníkem řízení, než aby jej podporovala, jak účastník řízení naznačuje. Lze rovněž připomenout, že to byl účastník řízení, kdo se zákazníkovi sjednával fixní ceny dodávky, ale zároveň pravděpodobně neměl nakoupeno dostatek komodity v dlouhodobých kontraktech, v důsledku čehož mu situace na trhu související s výrazným zvyšováním cen energií začala působit ekonomické ztráty. Šlo ale o důsledek určité obchodní strategie a spekulace účastníka řízení, že cena energií zejména na krátkodobých trzích bude setrvale nízká jako v předešlých letech.

K odůvodnění napadeného rozhodnutí má Rada ještě dvě dílčí korigující připomínky. Ustanovení § 1752 občanského zákoníku se striktně vzato nevztahuje k smlouvě jako takové, ale k obchodním podmínkám. Zároveň platí, že není důvodu posuzovat jednostrannou změnu jiné části smlouvy než obchodních podmínek odlišně, právě naopak (především u obchodních podmínek uplatňovaných adhezním způsobem u vysokého počtu zákazníků je předpoklad nutnosti jejich změny). V otázkách samotného sjednání možnosti jednostranné změny závazku je třeba vycházet z obecné právní úpravy obsažené v občanském zákoníku. Podle § 1759 občanského zákoníku platí, že smlouva strany zavazuje; lze ji měnit nebo zrušit jen se souhlasem všech stran, anebo z jiných zákonných důvodů. Uvedené ustanovení vyžaduje souhlas stran pro změnu smlouvy, strany si nemohou dohodnout možnost změn závislých pouze na vůli jedné strany (k tomu by ve smyslu uvedeného ustanovení musel existovat zákonný důvod). V rámci smlouvy není vyloučeno sjednat budoucí změnu smlouvy aktivovanou jednáním jedné ze stran, tento postup ale vyžaduje, aby byl určen obsah změny anebo způsob jejího určení. Kritériem je zde požadavek určitosti (§ 553), blíže viz Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník V. Závazkové právo. Obecná část (§ 1721–2054). Komentář. 1. vydání. nakl. C. H. Beck, Praha 2014, str. 191. Podle § 1814 písm. g) občanského zákoníku, ve znění účinném

do 5. ledna 2013, je ujednání dovolující podnikateli, aby ze své vůle změnil práva či povinnosti stran, zakázané.

2. agresivní obchodní praktika – výrok II. napadeného rozhodnutí

Podle písm. f) přílohy č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele jsou obchodní praktiky považovány za agresivní, pokud prodávající „*požaduje na spotřebiteli okamžitou nebo odloženou platbu za výrobky nebo služby, které mu dodal, ačkoli si je spotřebitel neobjednal nebo požaduje vrácení či uschování nevyžádaných výrobků, nejedná-li se o náhradní dodávku podle předem uzavřené smlouvy.*“ Jak bylo zmíněno výše, obchodní praktiky uvedené v přílohách č. 1 a 2 k zákonu o ochraně spotřebitele, a tedy i agresivní obchodní praktika podle písm. f) přílohy č. 2 k tomuto zákonu, se považují za nekalé za všech okolností, jinými slovy vždy. K této problematice v oblasti energetiky se vyjádřil i Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 7 As 110/2014-52, podle něhož platí, že „*v případě posuzování obchodní praktiky uvedené v příloze č. 1 a č. 2 zákona o ochraně spotřebitele (taxativní výčet nekalých praktik odpovídající příloze I citované směrnice), nemusí vnitrostátní orgán posuzovat dopad praktiky na ekonomické chování průměrného spotřebitele, respektive nemusí zvažovat otázku, zda např. setrvačný prodej [bod f) přílohy č. 2 zákona o ochraně spotřebitele] způsobil, nebo mohl způsobit, že spotřebitel učinil rozhodnutí o obchodní transakci, které by jinak neučinil*“.

Účastník řízení podle zjištění Energetického regulačního úřadu dodával spotřebiteli [redacted] v období od 1. února 2022 do 6. února 2022 elektřinu, aniž by mezi ním a tímto spotřebitelem existoval závazkový právní vztah a následně vystavil spotřebiteli fakturu č. 1220002242 ze dne 25. února 2022, a to za období od 1. srpna 2021 do 6. února 2022, tedy i za dodávku elektřiny od 1. února 2022, kterou měl provést bez existujícího smluvního vztahu. Energetický regulační úřad k závěru o neexistujícím smluvním vztahu dospěl na základě skutečnosti, že spotřebitel jednostranně ukončil smlouvu uzavřenou s účastníkem řízení odstoupením od smlouvy z důvodu jednostranného zvýšení ceny, kdy toto odstoupení bylo účastníkovi řízení doručeno dne 23. prosince 2021 (viz obsah připojeného spisu sp. zn. 11048/2021-ERU). Energetický regulační úřad potom aplikoval § 11a odst. 6 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, podle něhož „*Odstoupení podle odstavce 3 je účinné k poslednímu dni kalendářního měsíce, ve kterém bylo doručeno příslušnému držiteli licence, neurčí-li zákazník pozdější den účinnosti odstoupení. Uplatnění práva na odstoupení nesmí být spojeno s žádnými finančními nároky vůči zákazníkovi. Odstoupení, které bylo uskutečněno do 3 měsíců od účinnosti zvýšení ceny nebo změny jiných smluvních podmínek a méně než 10 dnů před koncem daného měsíce, je účinné k poslednímu dni kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém bylo odstoupení doručeno příslušnému držiteli licence.*“ Energetický regulační úřad v této souvislosti v napadeném rozhodnutí dále odkazuje na výkladové stanovisko Energetického regulačního úřadu č. 3/2018 ze dne 26. dubna 2018, podle něhož je § 11a odst. 6 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, aplikovatelný jak na případy, kdy zákazník uplatnil právo na odstoupení od smlouvy po nabytí účinnosti zvýšení ceny nebo změny jiných smluvních podmínek, tak na případy, kdy zákazník využil práva na odstoupení od smlouvy ještě před nabytím účinnosti takových změn cen nebo jiných smluvních podmínek. S odkazem na doktrínu potom Energetický regulační úřad poukázal na výkladový problém, přičemž odstoupením „*podle odstavce 3*“ se rozumí odstoupení podle odstavce 5 aplikovaného § 11a energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021. Pokud by se potom mělo aplikovat znění § 11a odst. 4

energetického zákona účinné od 1. ledna 2022, bylo by to v neprospěch spotřebitele, neboť dodávka v režimu bezesmluvního vztahu by byla podle Energetického regulačního úřadu prodloužena o více než 2 týdny.

Rada považuje výklad aplikace příslušné právní úpravy obsažený v napadeném rozhodnutí za částečně nesrozumitelný a vyžadující jeho doplnění. Předně je třeba zmínit, že účinnost změn v případě spotřebitele [REDAKCE] měla nastat (a podle konečné faktury č. 1220002242 ze dne 25. února 2022 nastala) k 15. lednu 2022. Odstoupení od smlouvy bylo účastníkovi řízení doručeno dne 23. prosince 2021, tzn. méně než 10 dnů před koncem měsíce, v němž bylo odstoupení od smlouvy učiněno. Co se týče vyloučení aplikace § 11a odst. 4 energetického zákona, ve znění účinném od 1. ledna 2022, potom Rada se závěrem Energetického regulačního úřadu souhlasí, byť z odlišných důvodů, neboť odstoupení od smlouvy bylo účastníkem řízení realizováno ještě v roce 2021 (doručeno odpůrci dne 23. prosince 2021), tudíž podle názoru Rady není namístě uvažovat o aplikaci právní úpravy účinné od 1. ledna 2022.

K aplikaci § 11a odst. 6 energetického zákona, ve znění účinném do 31. prosince 2021, kterou s ohledem na výše uvedené použil Energetický regulační úřad podle názoru Rady správně, je potom nutné doplnit, že odstoupení podle § 11a odst. 5 věty druhé, tedy odstoupení od smlouvy v případě oznámení zvýšení ceny nejpozději třicátý den přede dnem účinnosti (účastník řízení oznámil zvýšení ceny dne 13. prosince 2021) je účinné k poslednímu dni kalendářního měsíce, ve kterém bylo doručeno. Doktrína pak dovodila, že „pokud bylo odstoupení na základě zákona (pozn. např. v situaci řádného a včasného oznámení změny ceny) učiněno méně než 10 dnů před koncem daného měsíce, posouvá se automaticky jeho účinnost k poslednímu dni kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém bylo odstoupení doručeno“ (ZDVIHAL, Z., SVĚŘÁKOVÁ, J., MED, J., OSADSKÁ, J. a kol. *Energetický zákon. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 299). Jelikož bylo odstoupení od smlouvy spotřebitelem [REDAKCE] doručeno účastníkovi řízení méně než 10 dnů před koncem měsíce (23. prosince 2021), a to po řádném a včasném oznámení zvýšení ceny (oznámeno 13. prosince 2021, tedy více než 30 dnů před účinností zvýšení ceny, a to adresně spotřebiteli prostřednictvím e-mailové zprávy), nastala účinnost odstoupení od smlouvy s ohledem na výše uvedené k 31. lednu 2022. Závěr učiněný Energetickým regulačním úřadem proto Rada považuje za správný. Od 1. února 2022 do 6. února 2022 tedy potom účastník řízení dodával spotřebiteli elektřinu, aniž by ho k tomu zavazoval a současně opravňoval smluvní vztah, přičemž následně za toto období požadoval platbu, a to dokonce ve výši ceny účinné od 15. ledna 2022. Rada v této souvislosti podotýká, že spotřebitel prokazatelně ze své vůle ukončil smluvní vztah s účastníkem řízení, následně si dle informací ze systému operátora trhu obsažených v příloženém spise sp. zn. 11048/2021-ERU smluvil od 7. února 2022 nového dodavatele energie a učinil tak ve lhůtě 10 dnů, v níž se nejedná o neoprávněný odběr ve smyslu § 51 odst. 4 energetického zákona a v níž nese odpovědnost za odchylku budoucí subjekt zúčtování. U spotřebitele [REDAKCE] tak došlo k přechodu na nového dodavatele v přiměřené době po skončení původního smluvního vztahu, který byl ukončen z jeho strany. Argumentace účastníka řízení, že si spotřebitel dodávku objednal nebo že účastník řízení jednal preventivně, Rada s ohledem na uvedené neuznává, přičemž argumentace, že spotřebitel, pokud nechtěl dodávku od účastníka řízení v předmětné době, neměl využívat elektrické přístroje v domácnosti, je zcela absurdní, když spotřebitel postupoval v souladu s tím, co mu umožňují právní předpisy, aniž by došlo ke vzniku neoprávněného odběru.

Jednání účastníka řízení plně odpovídá skutkové podstatě uvedené v písm. f) přílohy č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele a bylo Energetickým regulačním úřadem správně kvalifikováno jako agresivní obchodní praktika. Tato agresivní obchodní praktika je potom podle § 4 odst. 3 věty druhé zákona o ochraně spotřebitele považována za nekalou obchodní praktiku. Na posouzení věci nemá v daném případě vliv ani to, z jakého důvodu byl právní vztah mezi smluvními stranami ukončen, podstatná je zde pouze skutečnost, že účastník řízení dodal spotřebiteli elektřinu, kterou si tento spotřebitel neobjednal.

Hlavní námitkou účastníka řízení je, že jeho jednáním nedošlo k naplnění materiální stránky přestupku, neboť zákazník nebyl jednáním účastníka řízení nijak poškozen. Podle názoru Rady však této námitce nelze přisvědčit zcela. Při posuzování materiální stránky přestupku je nutné vždy vycházet ze skutečnosti, že každá skutková podstata přestupku implicitně zakotvuje obecnou míru společenské škodlivosti uvedeného jednání, neboť v opačném případě by zákonodárce takové porušení právní normy vůbec nesankcionoval. V případě poskytování nevyžádaného plnění obchodníkem odběrateli je třeba hodnotit společenskou škodlivost jednání též ve vztahu k charakteru trhu s energiemi, kdy odběratelé mají možnost v jednom okamžiku odebírat elektřinu toliko od jediného dodavatele. V tomto směru je důležitou skutečností, že nebylo zjištěno, že by motivem jednání účastníka řízení bylo blokovat proces změny dodavatele a znemožňovat či oddalovat zahájení dodávky novým dodavatelem.

Nekalou obchodní praktiku ale není možné omezovat pouze na případy bránění změně dodavatele. Skutková podstata praktiky podle písm. f) přílohy č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele je založena na poskytování neobjednaného plnění spotřebiteli. Pokud v takovém případě dodavatel realizuje dodávku za situace, kdy mu nesvědčí žádný právní titul k jejímu uskutečňování, je dle názoru Rady nutná míra společenské škodlivosti jednání naplněna, ledaže by byly zjištěny nějaké důležité skutečnosti, které intenzitu společenské škodlivosti snižují natolik, že by její míra byla nižší než nepatrná a dané jednání by tak nebylo možno postihnout jako přestupek. To však nebude běžné, jelikož omezující význam předmětné praktiky tkví primárně v nerespektování vůle spotřebitele. V projednávaném případě přitom spotřebitel svoji vůli projevil záměrně a jednoznačně, přičemž jeho vůle nebyla respektována. Zda si byl spotřebitel vědom, že se vystavuje riziku neoprávněného odběru, je vedlejší, jeho následky by nesl on. V tomto ohledu tedy má Rada za naplněnou jak typovou, tak konkrétní míru společenské škodlivosti jednání potřebnou pro závěr o naplnění skutkové podstaty přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, neboť v rozporu s projevenou vůlí spotřebitele mu byla realizována dodávka bez existence smluvního vztahu opravňujícího k realizaci dodávky. Jak vyplývá z doložené komunikace mezi spotřebitelem a účastníkem řízení, účastník řízení prokazatelně věděl, že spotřebitel již nemá zájem setrvat v závazkovém právním vztahu s účastníkem řízení. Dne 5. ledna 2022 účastník řízení spotřebiteli dokonce ukončení smlouvy sám potvrdil.

Z okolností případu Rada hodnotí jako důvod pro snížení společenské škodlivosti, že se jednalo patrně o ojedinělé jednání účastníka řízení, neboť systematickost uplatňování takové praktiky zjištěna nebyla. Proto je nezbytné zabývat se materiální stránkou přestupku, tedy společenskou škodlivostí jednání účastníka řízení, právě ve vztahu k dotčenému spotřebiteli. V tomto směru lze reflektovat, že spotřebiteli nebylo nijak bráněno ve svobodné volbě dodavatele. Zároveň ale nelze přehlédnout, že konečná faktura č. [REDAKCE] byla navzdory ukončenému smluvnímu vztahu a avizovanému ukončení dodávky účastníkem řízení

vystavena až poté, co účastník řízení zjistil nového dodavatele spotřebitele [REDACTED]. Za období, ve kterém účastník řízení dodával spotřebiteli elektřinu bez existence smluvního vztahu, pak navíc účastník řízení vyúčtoval novou cenu účinnou od 15. ledna 2022, tedy cenu, kvůli které spotřebitel od smlouvy odstoupil. Spotřebitel tak byl za neobjednanou dodávku nucen zaplatit cenu, jež je téměř dva a půl krát vyšší než cena původně sjednaná.

Podle § 43 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky lze od uložení správního trestu též upustit, jestliže vzhledem k závažnosti přestupku, okolnostem jeho spáchání a osobě pachatele lze důvodně očekávat, že již samotné projednání věci před správním orgánem postačí k jeho nápravě.

Rada po zvážení všech okolností a především naplnění formální a materiální stránky přestupku v podobě užití agresivní obchodní praxe podle písm. f) přílohy č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele a po doplnění argumentace Energetického regulačního úřadu považuje rozhodnutí o vině účastníka řízení obsažené ve výroku II. napadeného rozhodnutí za správné. O naplnění formální stránky přestupku podle názoru Rady není pochyb, když smluvní vztah mezi účastníkem řízení a spotřebitelem skončil k 31. lednu 2022 a účastník řízení poté po dobu 6 dnů dodával spotřebiteli neobjednanou elektřinu, za kterou požadoval úhradu. Společenskou škodlivost jednání účastníka řízení potom snižuje počet dnů trvání neobjednané dodávky energie, stejně jako ojedinělost takového jednání a nebránění spotřebiteli přistoupit ke změně dodavatele. Přesto nelze opomenout, že účastník řízení byl dobře obeznámen se skončením smluvního vztahu, který sám potvrdil s uvedením informace, že spotřebitel je povinen zajistit si nového dodavatele již k 21. lednu 2022. Nelze taky opomenout, že spotřebitel byl nucen zaplatit za neobjednanou dodávku vyšší cenu, s níž projevil odstoupením od smlouvy nesouhlas. Rada po zhodnocení a porovnání uvedených okolností dospěla k závěru, že účastník řízení je vinen, avšak lze důvodně očekávat, že samotné projednání věci postačí k nápravě účastníka řízení. Z tohoto důvodu Rada přistoupila v této části přestupkového řízení k upuštění od potrestání ve smyslu § 43 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky.

3. pokuta

Napadeným rozhodnutím byla účastníkovi řízení uložena úhrnná pokuta ve výši 1 520 000 Kč. Jelikož Rada přistoupila k upuštění od potrestání ve vztahu k přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se účastník řízení dopustil užitím agresivní obchodní praxe vymezené pod písm. f) přílohy č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele, je potřeba změnit výrok o trestu, neboť trest je ukládán pouze za přestupek podle § 24 odst. 1 písm. a) téhož zákona, kterého se účastník řízení dopustil 13 dílčími útoky spočívajícími v klamavém konání.

Za přestupek podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele lze podle § 24 odst. 17 písm. e) zákona o ochraně spotřebitele uložit pokutu ve výši 5 000 000 Kč.

Výtky účastníka řízení směřují k posouzení přitěžujících a polehčujících okolností Energetickým regulačním úřadem, především že nebylo přihlédnuto ke způsobu spáchání přestupku, kdy účastník řízení změny spotřebitelům oznámil adresně a více než 30 dnů předem, dále že nebylo přihlédnuto ke smírnému řešení v některých případech a rovněž nebylo přihlédnuto k okolnostem spáchání přestupku. Rada ovšem uvedené okolnosti nepovažuje za okolnosti polehčující. To, že účastník řízení oznámil změnu adresně a včas, je zcela irelevantní, neboť přestupek spočívá v tom, co účastník řízení oznámil. Jestli vadné oznámení

učinil odpovídajícím postupem, nemůže snižovat závažnost přestupku, ani být považováno za polehčující okolnost při ukládání trestu. Co se týče smírného urovnání u některých spotřebitelů, pak Energetický regulační úřad správně jako mírně polehčující okolnost posoudil navrácení sjednaného produktu u spotřebitele [REDAKCE]. V ostatních účastníkem řízení zmiňovaných případech však nelze uvažovat o polehčující okolnosti, neboť chybí podmínka dobrovolnosti, když účastník řízení činil kroky ke smírnému řešení až v rámci správního řízení zahájeného na návrh příslušných spotřebitelů. Ve vztahu k okolnostem v podobě energetické krize, se pak Rada ztotožňuje se závěry Energetického regulačního úřadu. Účastník řízení změnil sjednané produkty či ceny, aniž by k tomu byl oprávněn, avšak jednotlivé spotřebitele nepravdivě informoval o tom, že je oprávněn a s ohledem na okolnosti nucen takovou změnu provést. Účastník řízení tak naopak využil okolností v neprospěch spotřebitelů a v takovém případě nelze dané okolnosti posuzovat v jeho prospěch.

Energetický regulační úřad podrobně v bodech 236 – 268 napadeného rozhodnutí popisuje, jakým způsobem dospěl k výši uložené pokuty a jaké skutečnosti při ukládání pokuty zohlednil, přičemž nakonec uložil pokutu ve výši 1 520 000 Kč, k níž uvádí, že jen za pokračující přestupek popsany ve výroku I. napadeného rozhodnutí by byla uložena pokuta ve výši 1 500 000 Kč. Za skutečnost zvyšující závažnost přestupku Energetický regulační úřad označil to, že se účastník řízení dopustil pokračujícího přestupku, když se účastník řízení postihovaného jednání dopustil 13 dílčími útoky. Naopak za polehčující okolnost kromě navrácení do původního stavu u spotřebitele [REDAKCE] Energetický regulační úřad označuje ještě dosavadní bezúhonnost účastníka řízení. Nakonec dospěl k závěru o výši pokuty činící zhruba 30 % z maximální možné výše. Rada úvahy, na nichž bylo založeno napadené rozhodnutí o pokutě, považuje za srozumitelné. Energetický regulační úřad se adekvátně vypořádal se všemi okolnostmi, které by mohly na výši pokuty mít vliv.

Účastník řízení potom namítá, že pokuta byla uložena v nepřiměřené výši a je likvidační, k čemuž poukazuje zejména na ukončení obchodní činnosti v důsledku převodu závodu na jinou společnost včetně veškerého zákaznického portfolia. Účastník řízení poukazuje na nemožnost případného obnovení obchodní činnosti, protože veškeré zbylé finanční prostředky (podle účastníka řízení se jedná o 1 585 000 Kč ke dni 31. prosince 2022) by byl nucen vynaložit na úhradu uložené pokuty. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že likvidační pokuta je podle judikatury taková, která je způsobila pachateli sama o sobě přivodit platební neschopnost či ho donutit ukončit podnikatelskou činnost, nebo pokud se v důsledku takové pokuty může stát, že se na dlouhou dobu stane jediným smyslem podnikatelské činnosti splácení této pokuty. O zjevně nepřiměřenou výši sankce ale nejde, je-li pokuta uložena těsně nad spodní hranicí zákonného rozmezí. Zároveň však Energetický regulační úřad správně připomíná, že majetkové poměry pachatele nejsou jediným kritériem pro určení výše pokuty. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. dubna 2015, č. j. 4 As 236/2014-85, vyplývá, že „*Samotný záporný výsledek hospodaření však není překážkou pro uložení pokuty a neznamená ani, že uložená pokuta je likvidační.*“

Jak je uvedeno v napadeném rozhodnutí, k 31. prosinci 2022 disponoval účastník řízení podle příslušné rozvahy vlastním kapitálem ve výši 1 529 000 Kč a peněžními prostředky ve výši 748 000 Kč. Jak potom upozorňuje účastník řízení v podaném rozkladu, aktiva činila ke dni 31. prosince 2022 celkem 1 585 000 Kč. V rámci rozkladu pak účastník řízení dokládá úplný výpis z obchodního rejstříku ke společnosti ARMEX ENERGY a.s., se sídlem Folknářská 1246/21, IČ: 272 66 141, z něhož vyplývá zápis z 1. června 2022 o převodu části

závodu účastníka řízení na tuto společnost, a to části označené jako Prodej elektřiny a plynu koncovým zákazníkům, na základě smlouvy o prodeji části závodu ze dne 20. května 2022. Účastník řízení též poukazuje na skutečnost, že právě například položka „peněžní prostředky“ se bude s ohledem na náklady vynakládané na provoz zbylého závodu konstantně snižovat a v případě záměru obnovit obchodní činnost nebude mít účastník řízení k učinění takového kroku z důvodu vynaložení téměř celého majetku na úhradu pokuty žádné prostředky a pokuta tak porušuje jeho právo na podnikání.

Rada v první řadě neuznává námitku, že by napadeným rozhodnutím mělo být porušeno právo na podnikání. Jak účastník řízení při vytýkaném jednání přisuzoval důsledky vlastní obchodní strategie spotřebitelům, tak ve vztahu k uložené pokutě přisuzuje důsledky vlastní obchodní strategie správnímu orgánu. Správní orgán ukládá trest v zákonných mezích s přihlédnutím ke spáchanému přestupku a přitěžujícím či polehčujícím okolnostem. Již ale nemůže zvažovat budoucí obchodní rozhodnutí pachatele. Za nepodložené pak Rada považuje i tvrzené budoucí konstantní snižování položky „peněžní prostředky,“ neboť účastník řízení nikterak nedokládá náklady, které bude vyžadovat provoz zbývajících závodu. Navíc omezení obchodní činnosti není důvodem, pro který by účastník řízení neměl nést důsledky svého protiprávního jednání. K tomu lze zopakovat závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. dubna 2015, č. j. 4 As 236/2014-85, podle nichž samotný záporný výsledek hospodaření není překážkou pro uložení pokuty ani neznamená, že uložená pokuta je likvidační. Podle názoru Rady tak omezení obchodní činnosti a případné budoucí snižování majetku účastníka řízení není důvodem pro posouzení uložené pokuty jako likvidační.

Jestli Energetický regulační úřad zmiňuje též s odkazem na rozhodovací praxi, že by za pokračující přestupek popsany ve výroku I. napadeného rozhodnutí uložil pokutu ve výši 1 500 000 Kč, potom Rada s přihlédnutím k výše uvedenému považuje tuto výši za odpovídající. Jelikož potom Rada rozhodla o upuštění od potrestání ve vztahu k přestupku podle § 24 odst. 1 písm. a) zákona o ochraně spotřebitele, kterého se účastník řízení dopustil užitím agresivní obchodní praktiky vymezené pod písm. f) přílohy č. 2 k zákonu o ochraně spotřebitele, přistoupila z tohoto důvodu ke snížení pokuty právě na částku 1 500 000 Kč.

V rámci vyjádření ze dne 1. listopadu 2023 účastník řízení ještě odkazuje na dvě rozhodnutí, kterými byla uložena mnohonásobně nižší pokuta než účastníkovi řízení. Ani tuto námitku však Rada nepovažuje za důvodnou, když účastník řízení poukazuje jen na dvě rozhodnutí, přičemž se ani nepokouší o srovnání konkrétních okolností jednotlivých případů, které by měly ukazovat na neúměrnost jemu uložené pokuty. Rada připomíná, že při ukládání pokuty musí být vždy zvažována celá řada faktorů, na základě nichž je potom určována její výměra, čemuž se ostatně Rada věnuje výše. Rada je proto s přihlédnutím k výše uvedenému přesvědčena, že pokuta uložená účastníkovi řízení je odpovídající.

V. Závěr

Po přezkumu napadeného usnesení a rozhodnutí Energetického regulačního úřadu v rozsahu podle § 98 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky Rada jako nadřízený správní orgán vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem dospěla v případě usnesení k závěru, že bylo vydáno v souladu s právními předpisy, a v případě rozhodnutí k závěru, že pokračující přestupek podle výroku I. napadeného rozhodnutí byl nesprávně právně kvalifikován a částečně bylo v tomto výroku nesprávně vymezeno jednání účastníka řízení, kterým byla skutková

podstata tohoto přestupku naplněna (změně právní kvalifikace odpovídá právě i provedená změna popisu protiprávního jednání). V uvedeném smyslu byl proto změněn výrok I. napadeného rozhodnutí, to vše při zachování skutku, když účastník řízení nebyl postižen za jiné či nové protiprávní jednání, a částečná změna proběhla pouze v rámci téže skutkové podstaty přestupku. O změně této právní kvalifikace byl v rámci rozkladového řízení účastník řízení vyrozuměn, proto nebyla porušena zásada dvojinstančnosti, a postup podle § 90 odst. 1 písm. c) správního řádu byl zcela v souladu se zákonem, neboť nedošlo k porušení zásady *reformatio in peius*, když nebyl zvýšen trest a nedošlo k rozšíření či zpřísnění právního posouzení přestupku (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. prosince 2018, sp. zn. 6 As 286/2018-34). Účastníkovi řízení tedy nebyla uložena ani nová povinnost, ani mu nijak nehrozila újma z důvodu ztráty možnosti odvolat se.

Rada dále přistoupila ve výroku III. ke snížení pokuty, neboť v případě přestupku podle výroku II. napadeného rozhodnutí upustila od potrestání,

Ve zbylých výrocích Rada napadené rozhodnutí potvrdila, neboť bylo vydáno v souladu s právními předpisy a řízení, které mu předcházelo, nebylo zatíženo takovými vadami, které by měly vliv na soulad napadeného rozhodnutí s právními předpisy či jeho správnost.

Poučení o opravném prostředku:

Proti tomuto rozhodnutí nelze podle § 91 odst. 1 ve spojení s § 152 odst. 5 správního řádu dále podat rozklad.

Ing. Stanislav Trávníček, Ph.D., v. r.
předseda Rady Energetického regulačního úřadu

Obdrží:

TGC Energie s.r.o., prostřednictvím [REDACTED]